-203845349-
საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო
«11» 08 2009
№ 430.210.000.22.022.013.410

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის

ბრძანება № 598

ქ. თბილისი, 2009 წ. 11 08

„ეროვნული სასწავლო გეგმის დამტკიცების შესახებ" საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2006 წლის 28 სექტემბრის №841 ბრძანებაში ცვლილებების შეტანის თაობაზე

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 63–ე მუხლისა და „საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს დებულების დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის 2004 წლის 21 მაისის №37 დადგენილებით დამტკიცებული დებულების მე–3 მუხლის მე–2 პუნქტის „მ" ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვბრძანებ:

მუხლი 1. „ეროვნული სასწავლო გეგმის დამტკიცების შესახებ" საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2006 წლის 28 სექტემბრის №841 ბრძანებით (სსმ III, №137, 06.10.06. მუხ:1901) დამტკიცებულ ეროვნული სასწავლო გეგმაში შეტანილ იქნას შემდეგი ცვლილებები:

I. პირველი თავი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

"თავი I. სწავლისა და სწავლების ძირითადი პრინციპები
საგანმანათლებლო პროცესის ორგანიზება

<u>ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის საფეხურები</u>

ზოგადი განათლება სკოლებში იყოფა სამ საფეხურად: დაწყებით, საბაზო და საშუალო საფეხურებად. დაწყებითი საფეხური გულისხმობს I-VI კლასებს, საბაზო – VII-IX, ხოლო საშუალო X-XII კლასებს. სავალდებულო სწავლება საქართველოში მოიცავს I-IX კლასებს.

დაწყებითი საფეხურის ძირითადი ამოცანებია:

- ჩამოაყალიბებინოს მოსწავლეს საფუძვლები შემდგომ, საბაზო საფეხურზე ეფექტურად სწავლისთვის;

- შეუქმნას მოსწავლეს პირობები საკუთარი ინტელექტუალური, ფიზიკური თუ სულიერი თვისებებისა თუ მიდრეკილებების გამოსავლენად და გასავითარებლად;
- შეუქმნას მოსწავლეს პირობები ინფორმაციის მოპოვებისა და იმ უნარ–ჩვევებისა და დამოკიდებულებების გასავითარებლად, რომლებიც მთელი ცხოვრების განმავლობაში დასჭირდება.

საბაზო საფეხურის ძირითადი ამოცანებია:

- მიაღწევინოს მოსწავლეებს ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნების დოკუმენტში აღწერილ საგანმანათლებლო იდეალებს;
- ჩამოაყალიბოს წინაპირობები მოსწავლეების მომავალი არჩევანისთვის, აპირებს თუ არა სწავლის გაგრძელებას მომავალში და თუ აპირებს – რა სახით;
- შეუქმნას მოსწავლეს პირობები ინფორმაციის, უნარ–ჩვევებისა და დამოკიდებულებების გასავითარებლად მთელი ცხოვრების განმავლობაში.

საშუალო საფეხურის ძირითადი ამოცანებია:

- შეუქმნას მოსწავლეს ზოგადი განათლების ეროვნული მიზნების დოკუმენტში აღწერილი იდეალების დახვეწის პირობები;
- შეუქმნას მოსწავლეს პირობები საერთაშორისო სტანდარტის მქონე განათლების მისაღებად;
- შეუქმნას მოსწავლეს პირობები, რათა მან სწორად აირჩიოს თავისი მომავალი განვითარების გზა (გააგრძელოს სწავლა უმაღლეს სასწავლებელში, ან ჩაებას შრომით საქმიანობაში).

ხუთი ძირითადი სიახლე ეროვნულ სასწავლო გეგმაში:

- საგანმანათლებლო პროცესის ცენტრში დგას თითოეული მოსწავლე და მიღწეული შედეგი.
- გათვალისწინებულია მოსწავლის ფიზიკური და ფსიქიკური შესაძლებლობები და ასაკთან შესაფერისი ინტერესები;
- სწავლა ნიშნავს ინფორმაციის დაგროვებას, უნარ–ჩვევებისა და დამოკიდებულებების განვითარებას;
- სწავლებაში მოიაზრება არა ერთი კონკრეტული გზის გავლა, არამედ მასწავლებლის და მოსწავლის მიერ ერთობლივად შერჩეული ოპტიმალური ვარიანტის ძიება.
- მთავარი ორიენტირი ხდება არა მხოლოდ ცოდნის ოდენობა, არამედ ხარისხი.

ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვა

ეროვნული სასწავლო გეგმის გამოცდისა და დანერგვის განრიგი:

სასწავლო წელი	დაწყებითი						საბაზო			საშუალო		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
2005-2006	A1/X	X	X	X	X	X	B1/X	X	X	C1/X	X	
2006-2007	A/Y1	A1/X	X	X	X	X	B/Y1	B1/X	X	C/Y1	C1/X	
2007-2008	Y	A/Y1	A1/X	X	X	X	Y	B/Y1	B1	Y	C/Y1	
2008-2009		Y	A/Y1	A1/X	X	X		Y	B/Y1	B1/C	Y	C/Y1
2009-2010			Y	A/Y1	A1/X	X			Y	B/Y1	B1/C	Y
2010-2011	ა			Y	A/Y1	A1/X				Y	B/Y1	B1/C
2011-2012		ა			Y	A/Y1	A1/B				Y	B/Y1
2012-2013			ა			Y	A/Y1	A1/B				Y
2013-2014				ა			Y	A/Y1	A1/B			
2014-2015					ა			Y	A/Y1	A1/B		
2015-2016						ა			Y	A/Y1	A1/B	
2016-2017							ა			Y	A/Y1	A1/B
2017-2018								ა			Y	Y1
2018-2019									ა			Y

*ეროვნული სასწავლო გეგმა გამოცდილი და დანერგილი უნდა იქნას არა უგვიანეს ეროვნული სასწავლო გეგმის გამოცდისა და დანერგვის განრიგში მითითებულ გრაფაში/სვეტში მოცემული სასწავლო წლების დასრულებისა.

X - არსებული, ძველი სასწავლო გეგმა

A1, B1, C1- ახალი ეროვნული სასწავლო გეგმის გამოცდა ქართულენოვან სკოლებში

Y1- ახალი ეროვნული სასწავლო გეგმის გამოცდა არაქართულენოვან სკოლებში (სკოლები და სექტორები)

A, B, C -ახალი ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვა ქართულენოვან სკოლებში (სკოლები და სექტორები)

Y- ახალი ეროვნული სასწავლო გეგმის დანერგვა არაქართულენოვან სკოლებში (სკოლები და სექტორები)

ა - მოდიფიცირებული ვარიანტი

არაქართულენოვანი სწავლების ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებები (ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებები და სექტორები) ეროვნული სასწავლო გეგმით 12–წლიან ზოგადსაგანმანათლებლო სწავლებაზე სრულად გადადიან არა უგვიანეს 2009–2010 სასწავლო წლის დასასრულისა. ამ დაწესებულებების მიერ სრული ზოგადი განათლების ატესტატი მოსწავლის მიერ მე–11 კლასის საგანმანათლებლო პროგრამის ათვისების საფუძველზე გაიცემა მხოლოდ 2007–2008 სასწავლო წლის დასასრულს.

კალენდარი

სასწავლო წელი ითვალისწინებს სამ მესამედს, ანუ სამ ტრიმესტრს. ეს მეტ საშუალებას იძლევა შუალედური შეფასებებისათვის, რაც ხელს შეუწყობს სწავლის ხარისხის ამაღლებას. სასწავლო წელი მინიმუმ 180 სასწავლო დღეს (დაახლოებით 36 კვირას) გრძელდება. ტრიმესტრი გრძელდება 12 კვირას. საჭიროების შემთხვევაში დასაშვებია კვირაში 6 დღე სწავლება, მაგრამ ზოგადად იგულისხმება ხუთდღიანი სასწავლო კვირა.

მოსწავლეების რაოდენობა

რეკომენდებულია, რომ მოსწავლეების რაოდენობა გაკვეთილზე არ აღემატებოდეს 25–ს, ხოლო მასწავლებელს საერთო ჯამში 125 მოსწავლეზე მეტი არ ჰყავდეს. მოსწავლეების მაქსიმალური დასაშვები რაოდენობა კლასებში არის 30. ეს ორმხრივად დაიცავს როგორც მოსწავლეს, ისე მასწავლებელს. მოსწავლეებს ექნებათ საშუალება, უკეთ ისწავლონ შეზღუდული ზომის კლასებში. მასწავლებელს კი ამ სისტემით ეყოლება მოსწავლეების ისეთი მაქსიმალური რაოდენობა, რომელიც სასწავლო პროცესის ჯეროვნად დაგეგმვისა და განხორციელების საშუალებას მისცემს. მოსწავლეების მაქსიმალური რაოდენობის განმსაზღვრელი წესი ეხება მხოლოდ 2005–06 სასწავლო წელს სკოლაში მოსული პირველკლასელების ორგანიზებას და ყოველ შემდგომ თაობას (ანუ 2007–08 სასწავლო წელს ეხება პირველ, მეორე და მესამე კლასელებს და ა.შ.). უფრო მაღალ კლასებში სკოლებმა შეიძლება შემოიღონ ეს წესი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ამ მოქმედებით არ გამოიწვევს მოსწავლეების ან მასწავლებლების სკოლიდან დათხოვას.

მცირეკონტიგენტიან სკოლებში ხშირად კეთდება კლასკომპლექტები. ჩვენთან არსებული საგანმანათლებლო ტრადიციის შესაბამისად კლასკომპლექტების შექმნა მიზანშეწონილია მხოლოდ ორი ასაკობრივი ჯგუფის გაერთიანებით და ისიც იმ შემთხვევაში თუ ერთობლივად მოსწავლეთა რაოდენომა არ აჭარბებს 20-ს. კლასკომპლექტები ძირითადად კეთდება I-III, II-IV კლასების გაერთიანებით. ორზე მეტი კლასის გაერთიანებამ კლასკომპლექტში შესაძლებელია მნიშვნელოვნად აზარალოს სასწავლო პროცესი და გამოიწვიოს ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული შედეგების მიუღწევლობა

მოსწავლეების დაყოფა სიძლიერის მიხედვით

დაუშვებელია მოსწავლეების განაწილება კლასებში სიძლიერის მიხედვით, ისევე, როგორც დაუშვებელია, რომ საჯარო სკოლამ ნიჭის ან ცოდნის მქონე რომელიმე მოსწავლე მიიღოს და სხვებს უარი უთხრას სწავლაზე. სხვადასხვა ნიჭისა და ცოდნის მოსწავლეები ერთმანეთს ავსებენ გაკვეთილებზე, ერთმანეთს ეხმარებიან ახალი გამოცდილების შეძენაში და, შესაბამისად, არა მარტო უფრო მცოდნეები ხდებიან, არამედ უკეთეს მოქალაქეებადაც ყალიბდებიან.

საერთო კულტურის ჩამოყალიბების ხელშეწყობა

იმისთვის, რომ თითოეულ მოსწავლეს ჰქონდეს შანსი, უკეთ გაიცნოს ყველა თანატოლი, სასურველია წლის ბოლოს პარალელური კლასების მოსწავლეების ერთმანეთში შერევა. ეს ხელს შეუწყობს იმას, რომ არ ჩამოყალიბდეს მოსწავლეთა პატარ–პატარა ჯგუფები, რომლებიც ერთად ყოფნის შემთხვევაში ხშირად აფერხებენ გაკვეთილის მსვლელობას. არანაკლებ მნიშვნელოვანია ისიც, რომ ამ სისტემაში მოსწავლე მასწავლებელს იცვლის. ეს კი მის სხვადასხვა სტილის სწავლებასთან ზიარებას უწყობს ხელს. ეს წესი არ არის სავალდებულო, მაგრამ რეკომენდებულია, განსაკუთრებით კი საბაზო და საშუალო საფეხურებზე.

იმისათვის, რომ მოსწავლეებს ჰქონდეთ საშუალება, უკეთ გაიცნონ საკუთარი თანატოლები, რომლებიც სხვა ჯგუფებში სწავლობენ, სასურველია, რომ სკოლამ ხელი შეუწყოს სპორტულ, სახელოვნებო ან საკლუბო აქტივობებს, სადაც სხვადასხვა განაყოფების მოსწავლეები იქნებიან გაერთიანებულნი.

სადამრიგებლო პროგრამა

ყველა კლასს თავისი დამრიგებელი ჰყავს. სასურველია, რომ დამრიგებელი ასწავლიდეს თავის სადამრიგებლო კლასს.

დამრიგებელს ევალება:

- მოსწავლის დახმარება აკადემიური თუ სხვა პრობლემის გადაჭრაში;
- მოსწავლეს, მშობლებსა და მასწავლებლებს შორის შუამავლობა პრობლემების წარმოქმნის შემთხვევაში;
- მშობლებისთვის შვილის ყოფაქცევისა და აკადემიური მოსწრების გაცნობა მინიმუმ თვეში ერთხელ;
- საკუთარი სადამრიგებლო კლასის მოსწავლეების დასწრების აღრიცხვის ყოველდღიური შემოწმება და მოსწავლეთა დასწრების შესახებ ინფორმაციის ყოველკვირეულად ასახვა სკოლის ოფიციალურ დოკუმენტში;
- მოსწავლის მიერ საპატიო გაცდენის თაობაზე მიღებული შეტყობინების ასახვა სკოლის ოფიციალურ დოკუმენტში;
- სასწავლო წლის დასაწყისშივე მოსწავლისა და მისი მშობლების ინფორმირება მოსწავლის მიერ გაკვეთილების გაცდენის შედეგად მოსალოდნელი სავარაუდო შედეგების შესახებ;
- თავისი სადამრიგებლო კლასის მოსწავლის სხვა სკოლაში გადასვლის შემთხვევაში, ამ მოსწავლის აკადემიური მოსწრებისა და გაკვეთილებზე დასწრების შესახებ ინფორმაციის მოსწავლის მიმღები სკოლისათვის მიწოდების უზრუნველყოფა.
- ამ გეგმით გათვალისწინებული სხვა ვალდებულებების შესრულება.

დამრიგებელი ინდივიდუალური შეხვედრების დროს უნდა აცნობდეს მშობლებს შვილის მოსწრების საკითხებს. დაუშვებელია ერთი მოსწავლის ყოფაქცევისა და აკადემიური მოსწრების შესახებ მეორის მშობელთან ან მის თანდასწრებით საუბარი. თუ მოსწავლე სკოლას აცდენს, დამრიგებელი ვალდებულია გაიგოს გაცდენის მიზეზი ყოველი ასეთი შემთხვევისას. ყოველივე ამის მისაღწევად აუცილებელია, რომ დამრიგებელი პერიოდულად ეკითხებოდეს საგნების მასწავლებლებს მისი სადამრიგებლო კლასის მოსწავლეების აკადემიური მოსწრების, პიროვნული პრობლემებისა თუ ზოგადი წარმატებების შესახებ. დამრიგებელი ასევე პასუხისმგებელია ყოველი ტრიმესტრის და წლის ბოლოს თავისი სადამრიგებლო კლასის მოსწავლეების ნიშნების დროულად და ზუსტად შეტანაზე სასკოლო ნიშნების ფურცელში, სადაც ხდება ამ ნიშნების აღრიცხვა.

სასწავლო წლის დასრულებისას, დამრიგებელმა უნდა გააკეთოს სადამრიგებლო კლასის თითოეული მოსწავლის ნიშნების, დასწრებისა და ქცევის ანალიზი ინდივიდუალურად. სკოლა ვალდებულია დაიცვას შედგენილი ანალიზის კონფიდენციალურობა. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის საშუალო წლიური ნიშანი 5.5-ზე დაბალია, დამრიგებელი

ვალდებულია, გააფრთხილოს მშობელი და მოსწავლე შემდეგ სასწავლო წლებში, მოსწავლის მიერ (თუ ეს არ არის საფეხურის ბოლო კლასი) მნიშვნელოვანი პროგრესის აუცილებლობის თაობაზე, რათა მოსწავლემ შეძლოს საფეხურის წარმატებით დასრულება. სასურველია დამრიგებელმა სასწავლო წლის ბოლოს თითოეულ მოსწავლეზე დაწეროს მოკლე დახასიათება, სადაც აღწერს:

ა) მოსწავლის ძლიერ მხარეებს, მოსწავლის წარმატებებს აკადემიური და სოციალური კუთხით, მის შესაძლო მონაწილეობას წრეებში, სპორტულ შეჯიბრებებსა თუ სხვა რაიმე ღონისძიებებში.

ბ) მოსწავლის აკადემიური, ფიზიკური, ემოციური და სოციალური განვითარებისთვის მნიშვნელოვან საკითხებს, რომელთა გათვალისწინებაც სასარგებლო იქნებოდა მოსწავლისათვის.

დამრიგებელი მოიაზრება მოსწავლის მრჩევლად, რომელიც ეხმარება მას სკოლაში უკეთ მოღვაწეობაში, ხელს უწყობს მას საკუთარი მიდრეკილებების კლუბებსა ან წრეებში განვითარებაში, ეხმარება მომავალი პროფესიების არჩევაში, კონფლიქტების მშვიდობიანად მოგვარებაში და სხვა. ძირითადად დამრიგებელი აწესრიგებს თავისი სადამრიგებლო კლასის მოსწავლეების დოკუმენტაციას. თუმცა, პატარა სკოლაში შეიძლება ეს ფუნქცია დირექტორის მოადგილემაც (სასწავლო ნაწილმაც) შეითავსოს.

დამრიგებელი პასუხისმგებელია მისი სადამრიგებლო კლასის მოსწავლეების ყოველდღიური დასწრების აღრიცხვასა და შემოწმებაზე ამ გეგმით დადგენილი მოთხოვნების შესაბამისად.

მასწავლებლის მიერ სასწავლო პროცესის დაგეგმვა

ყველა სკოლაში (სადაც საგნის ერთზე მეტი მასწავლებელია) სასურველია არსებობდეს საგნობრივი ჯგუფების მასწავლებელთა კათედრები, რომლებიც საგნობრივი ჯგუფის ყველა მასწავლებელს გააერთიანებს. კათედრა საგნობრივი ჯგუფის ყველა მასწავლებლის ერთობლიობის პირობითი სახელია. კათედრების მუშაობის ფუნქციები შეიძლება იყოს:

- საგნობრივი ჯგუფის საგნის/საგნების სწავლების კოორდინაცია;
- ერთმანეთის გამოცდილების გაზიარება, წარმატებების წინაპირობების განსაზღვრა და პრობლემების გადაჭრის გზების ძიება;
- სახელმძღვანელოების შერჩევა;
- შეფასების კომპონენტების შემუშავება და აღწერა
- სხვა საგნობრივი ჯგუფების მასწავლებლებთან კოორდინირებული მუშაობის წარმოება (მაგ. ისტორიასა და ქართულში საერთო თემატიკის შეთანხმება, ექსკურსიებზე საერთო დავალებების მოფიქრება და სხვა.);
- პროფესიული განვითარების გზების დასახვა;
- რეკომენდაციების შემუშავება დამხმარე სასწავლო მასალებისა და ბიბლიოთეკისთვის საჭირო წიგნების შესახებ;
- რეკომენდაციების შემუშავება ახალი მეთოდოლოგიებისა და მიდგომების შესახებ.

ზოგიერთ სკოლაში დაწყებითი საფეხურის მასწავლებლები ცალკე კათედრაზე ერთიანდებიან. ეს მათ ეხმარება დაწყებით კლასებში არსებული პრობლემები ერთობლივად და საგნებს შორის შეთანხმების საფუძველზე შეათანხმონ.

კათედრის ეფექტური მუშაობისთვის სასურველია თავმჯდომარის არჩევა ერთი წლის ვადით. სასურველია თავმჯდომარედ იგივე მასწავლებელი აირჩეს მხოლოდ იმის შემდეგ, რაც საგნობრივი ჯგუფის ყველა წევრი ერთხელ მაინც იქნება თავმჯდომარე. თავმჯდომარის ფუნქციებია:

- რეგულარული შეხვედრების ორგანიზება (დღის წესრიგის მომზადება, საჭიროების შემთხვევაში ოქმებისა და საბუთების წარმოება);
- საგნობრივი ჯგუფის საბჭოების გადაწყვეტილებების მიწოდება სკოლის მართვის ორგანოებისათვის (მაგ. წიგნების არჩევის თაობაზე);
- პროფესიული განვითარებისთვის სასარგებლო ღონისძიებების ორგანიზება (ტრენინგების, კონფერენციების და სხვა. მოწყობა).

შესაძლებელია კათედრის თავჯდომარეობა სკოლაში ერთგვარი წახალისების ელემენტიც იყოს იმ მასწავლებლებისთვის, რომლებიც უფრო მეტად ზრუნავენ სკოლისა და საკუთარი შესაძლებლობების განვითარებაზე.

შესაძლებელია კათედრებმა შემოიღონ თითოეულ საგნობრივ ჯგუფში საუკეთესო მოსწავლის (საფეხურის ან კლასის მიხედვით) პრიზი, რომელიც ყოველ წელს სკოლის დამთავრებისას საერთო შეკრებაზე გადაეცემა.

კათედრის მუშაობა ეფექტიანი იქნება, თუ მისი წევრები რეგულარულად შეიკრიბებიან (ერთხელ მაინც თითო ტრიმესტრში). სასურველია კათედრის შეკრება წლის დასაწყისში. ამ შეკრებებზე სასურველია მოხდეს ეროვნული სასწავლო გეგმის საგნობრივი პროგრამებისა და, შესაბამისად, არჩეული სახელმძღვანელოების განხილვა. წინასწარ უნდა მოხდეს იმის განხილვა: თუ რა საჭიროებები ექნებათ მასწავლებლებს წლის განმავლობაში; რა პრობლემების გადაჭრა იქნება აუცილებელი; რა რესურსების გამოყენება იქნება საჭირო ეფექტურად სწავლებისას და ა.შ. ტრიმესტრების ბოლოს კათედრის შეხვედრისას ასევე უნდა გადაიხედოს საგანმანათლებლო სტანდარტის შესრულების მიმდინარეობა. ამ დროისთვის უნდა მოხდეს პრობლემების გამოვლენა და შეფასება, თუ რა ხარისხით იქნება შესაძლებელი ყველა მოსწავლისთვის საგნობრივ პროგრამებში აღწერილი შედეგების მიღწევა.

სასკოლო სასწავლო გეგმა

საქართველოს კანონი ”ზოგადი განათლების შესახებ” განმარტავს, რომ სასკოლო სასწავლო გეგმა არის – „სასწავლო გეგმა, რომელიც კონკრეტული ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებისთვის აზუსტებს ეროვნულ სასწავლო გეგმაში მოცემულ დატვირთვას აუცილებელი და მაქსიმალური დატვირთვის ფარგლებში; განსაზღვრავს ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ დამატებით საგანმანათლებლო მომსახურებას და გაუთვალისწინებელ დამატებით საგანმანათლებლო და სააღმზრდელო მომსახურებას, აგრეთვე სკოლაში მიმდინარე საგანმანათლებლო ღონისძიებებს;“

ამავე კანონით, თითოეული სკოლა ეროვნული სასწავლო გეგმის გათვალისწინებით ვალდებულია შეიმუშავოს საკუთარი, სასკოლო სასწავლო გეგმა. სასკოლო სასწავლო გეგმას შეიმუშავებს (შესაძლებელია კათედრების მუშაობის საფუძველზე) პედაგოგიური საბჭო დირექტორის მონაწილეობით. პედაგოგიური საბჭო ამტკიცებს სასკოლო სასწავლო გეგმას სამეურვეო საბჭოსთან შეთანხმებით. სასკოლო სასწავლო გეგმა უნდა განახლდეს ყოველწლიურად.

სასკოლო სასწავლო გეგმის აუცილებელ ნაწილებს შეადგენს:

- სასკოლო საათობრივი ბადე;
- ეროვნული სასწავლო გეგმით გაუთვალისწინებელი საგანმანათლებლო და სააღმზრდელო მომსახურება;
- სახელმძღვანელოების ჩამონათვალი;
- ინკლუზიური განათლება;
- შეფასების პრინციპები (საგნების და კლასების მიხედვით შეფასების კომპონენტები, აუცილებელი მინიმუმი, რომელიც მოსწავლემ უნდა დაძლიოს კლასიდან კლასში გადასაყვანად, შიდა სასკოლო ტესტირებები თუ სხვ.);
- სადამრიგებლო პროგრამა.

სასკოლო საათობრივი ბადე

სასკოლო საათობრივი ბადე მოიცავს თითოეული კლასის მიხედვით დაზუსტებულ გაკვეთილების განრიგს, რომელიც აზუსტებს, თუ კვირის რომელ დღეს და დროის რა მონაკვეთში რომელი საგანი ისწავლება. აქვე მითითებული უნდა იყოს, ვინ ასწავლის ამ საგნებს. ამავე ბადეში უნდა იყოს აღნიშნული ყველა დამატებითი საგანმანათლებლო და სააღმზრდელო მომსახურება, ასევე დროის და პედაგოგის/წრის ხელმძღვანელის თუ სხვ. მითითებით.

ყველა სკოლას შეუძლია, საკუთარი სურვილისა და შესაძლებლობების ფარგლებში, შესთავაზოს დამატებითი საგანმანათლებლო და სააღმზრდელო მომსახურება. ეს შეიძლება იყოს დამატებითი საგანი ან წრე. დამატებითი საგანი შეიძლება ისწავლებოდეს ფაკულტატური ან სავალდებულო სახით.

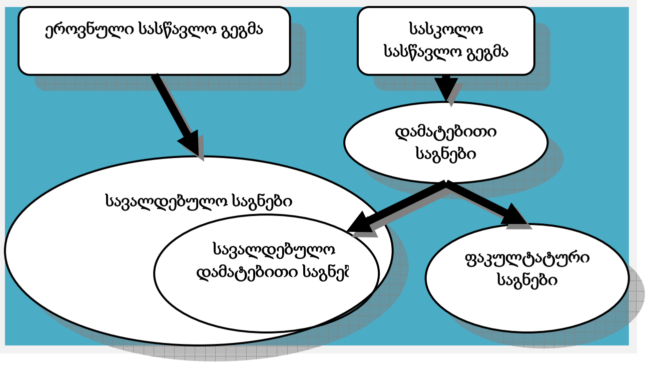

ფაკულტატურ საგანზე დასწრება ხდება მოსწავლეების სურვილის მიხედვით. სავალდებულო დამატებით საგანზე დასწრება აუცილებელია ყველა მოსწავლისთვის. (მაგ. შეიძლება საგანი ეკონომიკა მეშვიდე კლასში ისწავლებოდეს ფაკულტატურ საგნად. ამ შემთხვევაში ამ საგანს ესწრებიან მხოლოდ ის მოსწავლეები, რომლებიც სურვილს გამოთქვამენ. შეიძლება იგივე საგანი სკოლამ შემოიღოს სავალდებულო საგნად. ამ შემთხვევაში ყველა მეშვიდე კლასელი ვალდებულია, იაროს ამ საგანზე).

იმისთვის, რომ სკოლამ შესთავაზოს თავის მოსწავლეებს ეროვნული სასწავლო გეგმით გაუთვალისწინებელი ან გათვალისწინებული დამატებითი საგანმანათლებლო და სააღმზრდელო მომსახურება, აუცილებელია, რომ სკოლამ სასწავლო წლის დაწყებამდე წერილობით განმარტოს:

ა) ასეთი სახის მომსახურების ჩამონათვალი;

ბ) უნდა დაზუსტდეს თუ რა სახით ისწავლება ეს საგნები. აქ უნდა განიმარტოს ისიც, თუ რამდენად არის ეს საგანი სავალდებულო ან ფაკულტატური მოსწავლეებისთვის;

გ) დამატებითი საგნებისთვის სკოლამ უნდა შეიმუშაოს თითოეული საგნის სასწავლო გეგმა (თუ ასეთი გეგმა უკვე არ არის მოცემული ეროვნული სასწავლო გეგმის საგნობრივ პროგრამებში) რომელიც უნდა მოიცავდეს თითოეული საგნის შესწავლის მიზნებს (სადაც ჩამოყალიბებული იქნება, თუ რა ინფორმაციას, უნარების და დამოკიდებულებების განვითარებასა და

შესწავლას ითვალისწინებს ეს კურსი), შეფასების პრინციპებს (იქნება თუ არა ამ საგანში სწავლა შეფასებული ჩვეულებრივი ნიშნებით ან ჩათვლების სისტემით) და საჭირო სასწავლო მასალის ჩამონათვალს (სახელმძღვანელოები, სხვა რაიმე წიგნები ან რვეულები).

სასწავლო მასალა

აუცილებელია, რომ ყოველი საჯარო სკოლის პედაგოგიურმა საბჭომ დაამტკიცოს სსიპ - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ გრიფმინიჭებულ და კათედრების მიერ შერჩეულ სახელმძღვანელოთა ნუსხა, რომლებსაც სკოლა გამოიყენებს სასწავლო პროცესში.
სახელმძღვანელოების შერჩევა სასურველია მოხდეს საგნობრივი კათედრის შეხვედრაზე. თითოეულ კლასში უნდა იყოს შერჩეული მაქსიმუმ ერთი სახელმძღვანელო (განაყოფების ჩათვლით, ანუ მაგ. მესამე კლასის მათემატიკის სახელმძღვანელო ერთია მთელი სკოლისთვის), მინიმუმ 5 წლით. 5 წლიანი ვადის ხანგრძლივობასთან დაკავშირებით გამონაკლისი დაიშვება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც ახალი სასწავლო გეგმის დანერგვასთან ერთად სახელმძღვანელოებიც იცვლება ან სახელმძღვანელოს, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით ჩამოერთმევა სახელმძღვანელოს გრიფი. ამ შემთხვევაში სკოლა ვალდებულია, დადგენილი წესის შესაბამისად, თავიდან შეარჩიოს შესაბამისი კლასის სახელმძღვანელო.
სახელმძღვანელოების არჩევა და გამოყენება თითოეული საგნისთვის საჭიროებს სერიოზულ დაფიქრებას და შემდეგი წესების სრულ დაცვას:

- თითოეული კლასის ყველა განაყოფში უნდა ისწავლებოდეს ერთი და იმავე სახელმძღვანელოთი;
- თითოეული სახელმძღვანელო გამოყენებაში უნდა იყოს მინიმუმ 5 წლით, გარდა ამ გეგმით დადგენილი გამონაკლისებისა.
- სახელმძღვანელოების არჩევა უნდა მოხდეს კათედრის მიერ. შერჩეულ სახელმძღვანელოთა ნუსხას ამტკიცებს პედაგოგიური საბჭო;
- სახელმძღვანელოების არჩევა უნდა მოხდეს სასწავლო წლის დაწყებამდე მინიმუმ ორი კვირით ადრე;
- მასწავლებელს აქვს უფლება სწავლებისას გამოიყენოს სსიპ - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ გრიფმინიჭებული სახელმძღვანელოების სიაში არშესული წიგნები ან სხვა სასწავლო მასალები, თუ ის თვლის, რომ ეს გამოადგება მოსწავლეს ეროვნულ სასწავლო გეგმაში ასახული მიზნების მიღწევაში, მაგრამ ამ წიგნების გამოყენების უფლება აქვს მხოლოდ დამხმარე, დამატებითი მასალის სახით. მასწავლებელი/სკოლა ვერ დაავალდებულებს მოსწავლეს შეიძინოს არაგრიფირებული წიგნები/სხვა სასწავლო მასალა.
- არჩეული სახელმძღვანელოების სია გამოკრული უნდა იყოს მშობლებისთვის თვალსაჩინო ადგილას სასწავლო წლის დაწყებამდე არაუგვიანეს 10 დღისა.
- არჩეული სახელმძღვანელოების სია (გარდა დამხმარე, დამატებითი მასალისა) უნდა მიეწოდოს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს და სსიპ - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრს სპეციალურად ამ მიზნით სსიპ - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ შემუშავებული ფორმის მიხედვით. სკოლა ასევე ვალდებულია საქართველოს განათლებისა და

მეცნიერების სამინისტროს და სსიპ - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრს მიაწოდოს დასაბუთება იმ სახელმძღვანელოს არჩევის თაობაზე, რომელიც არ აკმაყოფილებს ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ დადგენილ და გამოქვეყნებულ სახელმძღვანელოს შეფასების კრიტერიუმების 20%-ს მაინც.

- სახელმძღვანელოს შერჩევისას პედაგოგიურმა საბჭომ უნდა გაითვალისწინოს ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ დადგენილი და გამოქვეყნებული სახელმძღვანელოების შეფასება, რომელიც სკოლებისთვის ხელმისაწვდომია ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ გრიფმინიჭებული სახელმძღვანელობის სპეციალური კატალოგის მეშვეობით. გრიფმინიჭებულ სახელმძღვანელოების კატალოგს ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრი აქვეყნებს მის მიერ მითითებულ ვებ-გვერდზე და აწვდის სკოლებს ელექტრონული ფორმით. სახელმძღვანელოს არჩევისას მასწავლებლებს შეუძლიათ იხელმძღვანელონ ასევე სსიპ - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის მიერ მითითებულ ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებული სახელმძღვანელოს ნიმუშებითა და გამომცემლობების მიერ რესურსცენტრებში განთავსებული სახელმღვანელოს ეგზემპლარით.

სახელმძღვანელოების ხელმისაწვდომობის გაზრდის მიზნით სასურველია სკოლამ შეიმუშავოს მეორადი სახელმძღვანელოების ბაზრობების ან გაქირავების სისტემა. ასევე, მნიშვნელოვანია, რომ სკოლამ გამონახოს სახსრები ბიბლიოთეკისთვის დამატებითი ეგზემპლარების საყიდლად - რაც დაეხმარება სოციალურად დაუცველ ბავშვებს იმ შემთხვევაში, თუ წიგნის შეძენა უჭირთ.

სახელმძღვანელოებით სარგებლობისას მასწავლებლებს უნდა ახსოვდეთ, რომ სახელმძღვანელო არის ერთ-ერთი საშუალება და არა ერთადერთი, რომელიც ემსახურება ეროვნული სასწავლო გეგმის საგნობრივ პროგრამებში მოცემული შედეგების მიღწევას. ასევე უნდა გვახსოვდეს, რომ სახელმძღვანელო არ არის თავისთავად პროგრამა - შესაბამისად მასწავლებელი არ უნდა იყოს სახელმძღვანელოში მოცემული "მასალის გავლაზე" ორიენტირებული, არამედ აქცენტი გააკეთოს სახელმძღვანელოებში მოცემული ტექსტების, სავარჯიშოებისა თუ ილუსტრაციების გამოყენებაზე საგნობრივი სტანდარტების შედეგების მისაღწევად. სწორია, როდესაც მასწავლებელი არგებს სახელმძღვანელოს მოსწავლეების საჭიროებებს და არა პირიქით, როდესაც მასწავლებელი ცდილობს მოერგოს სახელმძღვანელოს. მასწავლებელს შეუძლია სწავლების პროცესს მიუდგეს შემოქმედებითად, არ გამოიყენოს რომელიმე ტექსტი ან აქტივობა, შეცვალოს დროის ხანგრძლივობა, რომელიც რომელიმე კონკრეტულ თემას ეთმობა, გადაანაცვლოს პარაგრაფების თანამიმდევრობა, დაამატოს საკუთარი აქტივობები და სხვ.

შეფასების პრინციპები

სკოლამ უნდა დაადგინოს ზოგადი შეფასების პრინციპები, რომლითაც მისი ყველა მასწავლებელი იხელმძღვანელებს. სხვა საკითხებთან ერთად უნდა განისაზღვროს:

ა) რა არის ის მინიმალური ბარიერი, რომელიც მოეთხოვება მოსწავლეს იმისთვის, რომ კლასიდან კლასში გადავიდეს?

ბ) რა არის ის მინიმალური ბარიერი, რომლის დაძლევაც მოეთხოვება

მოსწავლეს იმისთვის, რომ საგნის დაძლევა დამაკმაყოფილებლად ჩაეთვალოს. აქვე უნდა იყოს განმარტებული, რა ალტერნატივებს სთავაზობს სკოლა იმათ, ვინც წლის დამთავრებისთვის ვერ შეძლებს ამ ბარიერის დაძლევას. თუ არსებობს ე.წ. „საშემოდგომო" რა იგულისხმება მის ფარგლებში? (მაგ. აძლევს თუ არა მასწავლებელი კონკრეტულ დავალებას მოსწავლეს, იცის თუ არა ამ უკანასკნელმა, თუ რის მიხედვით შეფასდება, აქვს თუ არა მას გამოცდა, თუ მოეთხოვება გარკვეული ნაშრომის წარმოდგენა და სხვ.) მინიმალური ბარიერის დადგენისას, სკოლამ უნდა გაითვალისწინოს, რომ საფეხურის წარმატებით დამთავრებისთვის, მოსწავლეს უნდა ჰქონდეს საერთო საფეხურის ნიშანი, არანაკლებ 5.1-ისა (დამრგვალების შემდეგ), გარდა ამ გეგმით დადგენილი გამონაკლისი შემთხვევებისა. ეს კი ნიშნავს იმას, რომ მისი ნიშნები კლასების მიხედვითაც საკმარისი უნდა იყოს იმისთვის, რომ ამ შედეგს მიაღწიოს.;

გ) როგორ ხდება იმ მოსწავლეების შეფასება, რომლებიც ხშირად აცდენენ სკოლას საპატიო მიზეზების გამო? მაგ. როგორ უნდა აღიდგინოს გაცდენილი მასალა, დაჭირდება მას თუ არა დამატებითი გაკვეთილები და სხვ.;

დ) რა კომპონენტებით ფასდება მოსწავლეები კონკრეტულ საგანში და თითოეული კომპონენტის აღწერა.

სასკოლო შეფასების სისტემის შემუშავებისას გასათვალისწინებელი აუცილებელი მიდგომები

აკადემიური მოსწრების შეფასება უნდა იყოს ხშირი და მრავალმხრივი. უნდა შეფასდეს არა მარტო ინფორმაციის ფლობა, არამედ შეძენილი უნარ–ჩვევები, აზროვნების დემონსტრირების ფორმები და სხვა. სასწავლო პროცესის წარმატებით წარმართვისათვის არ არის საკმარისი, მოსწავლე მხოლოდ საკონტროლოების და ტესტების შედეგების საფუძველზე შეფასდეს. მასწავლებელი უნდა აფასებდეს მოსწავლეს დაკვირვების შედეგად დაგროვებული მონაცემების, ნამუშევრების კრებულების, პრეზენტაციების, მოსწავლისავე თვითშეფასების, ჯგუფური მუშაობის თუ სხვა ტიპის აქტივობების მიხედვით. მასწავლებელმა შეფასებისას უნდა გაითვალისწინოს მოსწავლის საგანმანათლებლო პროცესში ჩართულობის ხარისხი (სახლში მიცემული დავალების შესრულების ხარისხი, გაკვეთილზე აქტიურობა, შემოქმედებითობა და სხვა). აუცილებელია მოსწავლემ წინასწარ იცოდეს, თუ რა კრიტერიუმებით ფასდება მისი სასწავლო აქტივობა.

ნიშნები	მიღწევის დონეები
10	მაღალი
9	
8	
7	საშუალო
6	
5	საშუალოზე დაბალი
4	
3	სუსტი
2	
1	

დაბალი ნიშნით შეფასება დისციპლინური სასჯელის მოტივით არ არის გამართლებული. საგნის ნიშანი გამოხატავს მოსწავლის აკადემიურ მოსწრებას. მოსწავლე არასათანადო საქციელისთვის (რომელიც პირდაპირ არ არის დაკავშირებული სასწავლო პროცესთან) საგნის ნიშნით არ უნდა დაისაჯოს. თუ მოსწავლე გაკვეთილებზე არასათანადოდ იქცევა, ეს ავტომატურად იმოქმედებს მის აკადემიურ მოსწრებაზე, რაც შესაბამისად ნიშნავს, რომ მოსწავლის აკადემიური მოსწრება მის შესაძლებლობებთან შედარებით დაბალი იქნება.

ნიშნების წერის სისტემა

შეფასების სისტემა ათქულიანია. 10 საუკეთესო ნიშანია, 1 კი – ყველაზე დაბალი. ათქულიანი სისტემა მეტ საშუალებას აძლევს მასწავლებელს, რომ აკადემიურ მოსწრებაში პროგრესი და რეგრესი დაანახოს მოსწავლეს.

დაწყებით საფეხურზე (I-VI კლასები) მოქმედებს ნიშნების დაწერის სპეციალური სქემა. I-IV კლასებში წლიური შეფასება ნიშნებით არ ხდება. ამ კლასებში ტრიმესტრის ბოლოსა და წლის ბოლოს კლასის დამრიგებელმა თითოეულ მოსწავლეს უნდა დაუწეროს მოკლედ შემაჯამებელი კომენტარი ტექსტის სახით, სადაც დაახასიათებს მოსწავლის წარმატებებს და მისცემს რჩევებს საკუთარი შესაძლებლობების უკეთ გამოვლენისთვის (განმავითარებელი შეფასება).

V-XII კლასებში ხდება უკვე ნიშნების დაწერა 10 ქულიანი სისტემით (განმსაზღვრელი შეფასება).

V-VI კლასებსა და საბაზო და საშუალო საფეხურებზე ფიზიკურ აღზრდაში მოსწავლე ფასდება სისტემით: არ ჩაეთვალა, ჩაეთვალა, წარჩინებით ჩაეთვალა.

ოფიციალური სტატუსი აქვს შემდეგ ნიშნებს:

- **საგნის მიმდინარე ნიშანი** – მოსწავლის აკადემიური ცოდნისა და უნარის შეფასება;
- **საგნის ტრიმესტრული ნიშანი** – საგანში მიღებული შეფასება თითოეულ ტრიმესტრში;
- **საგნის წლიური ნიშანი** – ტრიმესტრული ნიშნებიდან გამომდინარე შეფასება საგანში;
- **საერთო წლიური ნიშანი** – ნიშანი, რომელიც გამოხატავს ყველა საგნის შეფასების ერთობლიობას;
- **საერთო საფეხურის ნიშანი** – ზოგადი განათლების თითოეული საფეხურის (დაწყებითი, საბაზო, საშუალო საფეხური) საერთო შეფასება.

თუ მშობელს აინტერესებს თავისი შვილის აკადემიური მოსწრება და გაკვეთილებზე დასწრება, ის პირველ რიგში უნდა დაუკავშირდეს დამრიგებელს და სთხოვოს მას ინფორმაციის შეგროვება მისი შვილის აკადემიური მოსწრებისა და გაკვეთილებზე დასწრების შესახებ. დამრიგებელი ვალდებულია, მასწავლებლებისგან შეაგროვოს მოსწავლის აკადემიური მოსწრებისა და გაკვეთილებზე დასწრების თაობაზე არსებული ინფორმაცია, რის შემდეგაც ის ხვდება მშობელს და გააცნობს ინფორმაციას შვილის სწავლისა თუ ქცევის შესახებ.

შეფასების ორი ძირითადი ტიპი

შეფასების ტიპები და მათი გამოყენება დროის მიხედვით

	განმსაზღვრელი	განმავითარებელი
მიმდინარე	ყოველდღიური დავალე-ბების შესრულება, გაკვე-თილზე ჩართულობა, პრო-ექტის რომელიმე ეტაპი ან სხვ. რომელშიც ნიშანი იწერება.	ყოველდღიური დავალებების შესრულება, გაკვეთილზე ჩართუ-ლობა, პროექტის რომელიმე ეტაპი ან სხვ. რომელშიც ვუხსნით მოსწავლეს, როგორ გააუმჯო-ბესოს შედეგები.
შემაჯამებელი	რაიმე თემის, დროის მონაკვეთის, პროექტის ბოლოს მიღებული ნიშანი.	რაიმე თემის, დროის მონაკვეთის, პროექტის ბოლოს მიღებული სიტყვიერი შეფასება, კომენტარი, რუბრიკით შეფასება და სხვ.

სკოლაში ძირითადად მისაღებია ორი ტიპის შეფასება: განმსაზღვრელი და განმავითარებელი. როდესაც მასწავლებელი ნიშანს უწერს მოსწავლეს და მხოლოდ ამით შემოიფარგლება, ეს ნიშანი განსაზღვრავს მოსწავლის მიღწევის დონეს დასახულ მიზნებთან მიმართებით. მაშინ, როდესაც მასწავლებელი შეფასების ისეთ ფორმას იყენებს, რომელიც მოსწავლეს არა მხოლოდ საკუთარი მიღწევის დონის განსაზღვრაში ეხმარება, არამედ განვითარებაშიც – ეს განმავითარებელი შეფასებაა. განმავითარებელი შეფასების ტიპური ფორმაა კომენტარები, რომელიც ტრიმესტრის განმავლობაში ან ბოლოს, ან რომელიმე დავალების შესრულების შემდეგ იწერება და რომელიც აღწერს ნამუშევრის ძლიერ და სუსტ მხარეებს და ამავდროულად შეიცავს რეკომენდაციებს მიღწევების გაუმჯობესების თაობაზე. განმავითარებელი შეფასების ერთ-ერთი გავრცელებული ხერხია შეფასების ცხრილების (რუბრიკების) გამოყენება.

მნიშვნელოვანია განმსაზღვრელი და განმავითარებელი შეფასების მუდმივად გამოყენება სწავლის პროცესში. რეკომენდებულია, რომ განმავითარებელი შეფა-სების წილი სასწავლო პროცესისას უფრო მეტი იყოს, ვიდრე განმსაზღვრელის.

ტრიმესტრული ნიშნის შემადგენელი ნაწილები

მოსწავლის ნიშანი უნდა გამომდინარეობდეს მის მიერ საგნის შესწავლის სხვადასხვა კომპონენტისგან. მოსწავლეები შესაძლებელია შეფასდეს შემდეგი კომპონენტების მიხედვით:

ა) გაკვეთილზე ჩართულობა;

ბ) საშინაო დავალებები;

გ) მიმდინარე საკლასო დავალებები;

დ) შემაჯამებელი დავალებები (საკონტროლო/გამოცდა/ტესტირება და სხვ.);

ე) პროექტები;

ვ) დამატებითი კომპონენტი, რომელიც არაუმეტეს საერთო შეფასების 10%-ია და რომელიც მოსწავლეების მიერ დგინდება (მაგ. ორგანიზებულობა, შემოქმედებითობა, ჯგუფში ეფექტური მუშაობა და სხვ.).

თითოეული საგნის სწავლებისას, სკოლა კათედრების მეშვეობით ჩამოთვლილი კომპონენტებიდან ადგენს მინიმუმ სამ სავალდებულო კომპონენტს. იმ შემთხვევაში, თუ აღნიშნულ 3 სავალდებულო კომპონენტში გათვალისწინებულია მე-6 (დამატებითი) კომპონენტი, დანარჩენი 2 კომპონენტისათვის მინიჭებული პროცენტული წილი 90%-ია. ერთი კომპონენტისათვის მინიჭებული პროცენტული წილი არ უნდა აღემატებოდეს 50%-ს.

მე-6 (დამატებითი) კომპონენტისათვის გათვალისწინებული 10 პროცენტის განაწილება ხდება მასწავლებლის მიერ უკვე მოსწავლეებთან შეთანხმებით. პირველად მასწავლებლები აცნობენ მოსწავლეებს კათედრის მიერ შემუშავებულ კომპონენტებს და უხსნიან, თუ რას მოელიან თითოეული კომპონენტის შეფასებისას. ამის შემდეგ მოსწავლეებთან ერთად ეძებენ იმ კრიტერიუმს, რომელიც, მათი აზრით, კარგი იქნებოდა, რომ დამატებით ათი პროცენტის ფარგლებში ყოფილიყო გამოყენებული. მასწავლებელი შესაძლებელია ეხმარებოდეს მოსწავლეებს ამ კომპონენტის გააზრებაში, მაგრამ მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეებმა თვითონ გადაწყვიტონ ამ კომპონენტის რაობა და შეფასების დონეები.

თითოეული კომპონენტის მიხედვით დგება შეფასების დონეები ერთიდან ათამდე, რომელიც განმარტავს, თუ რა ქულები იწერება სხვადასხვა დონის მიხედვით. ტრიმესტრული შეფასება აუცილებლად მოიცავს განმსაზღვრელ შეფასებას. რეკომენდებულია, ტრიმესტრული შეფასება ასევე მოიცავდეს განმავითარებელ შეფასებასაც. რეკომენდებულია კომენტარების დაწერა ტრიმესტრის ბოლოს ყველასთვის და ტრიმესტრის შუაში იმათთვის, ვინც აუცილებლად უნდა გამოასწოროს საკუთარი სწავლა, რათა ტრიმესტრული შეფასება დადებითი ჰქონდეს. ტრიმესტრის შუაში ასევე შეიძლება დაიწეროს კომენტარი, თუ მოსწავლემ წინა ტრიმესტრთან შედარებით მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა თავისი მოსწრება. ამის აღნიშვნა მნიშვნელოვან სტიმულს მისცემს მოსწავლეს იმისთვის, რომ სწავლის ხარისხი ტრიმესტრის ბოლომდე შეინარჩუნოს.

არ არის აუცილებელი მასწავლებელი ყველა მოსწავლეს, ყოველ გაკვეთილზე აფასებდეს ყველა კომპონენტით. კომპონენტების მიხედვით, ნიშნების პროცენტული დათვლა ხდება ტრიმესტრის ბოლოს, ან მაშინ, როდესაც მასწავლებელს, დროის რაიმე მონაკვეთში, აინტერესებს მოსწავლის საერთო ნიშნის გამოყვანა.

ტრიმესტრული ნიშნის გამოანგარიშება ხდება შემდეგი წესით:

1. თითოეულ კომპონენტში იანგარიშება საშუალო ქულა, ანუ მოსწავლის მიერ საგნის ერთ-ერთ კომპონენტში მიღებულ ქულათა ჯამი უნდა გაიყოს ქულების რაოდენობაზე (მაგალითად, თუ მოსწავლეს ერთ-ერთ კომპონენტში ტრიმესტრის განმავლობაში აქვს 9; 8; 6; 8 და 8 მისი საშუალო ქულა იქნება (9+8+6+8+8): 5=7,8-ს)
2. კომპონენტის საშუალო ქულა უნდა გამრავლდეს ხვედრით წილზე (მაგალითად, თუ კომპონენტის ხვედრითი წილია 20%, მაშინ ქულათა საშუალო არითმეტიკული გამრავლდება 0,2-ზე. ანუ 7,8 X 0,2 = 1,56)
3. კომპონენტების ხვედრითი წილის გათვალისწინებით გამოყვანილი ქულები უნდა შეიკრიბოს (მაგალითად, თუ მოსწავლეს პირველ კომპონენტში აქვს - 1,56; მეორე კომპონენტში- 2,32; მესამე კომპონენტში - 1,77; ხოლო მეოთხე კომპონენტში - 2,43. საგნის წლიური ნიშანი იქნება 1,56 + 2,32 + 1,77 + 2,43 = 8.08). მიღებული ქულა უნდა დამრგვალდეს ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული წესის მიხედვით.

საგნის წლიური ნიშანი

მოსწავლე თითოეული ტრიმესტრის ბოლოს იღებს ტრიმესტრულ შეფასებას. წლის ბოლოს მასწავლებელი ამ სამი ტრიმესტრული შეფასების საფუძველზე

საგანში საბოლოო ნიშანს წერს. არ არის აუცილებელი, რომ საგნის წლიური ნიშანი ტრიმესტრული ნიშნების ზუსტი საშუალო არითმეტიკული იყოს. დასაშვებია მინიმალური გადახრა საშუალო არითმეტიკულის შედეგის დამრგვალებისას, მოსწავლის პროგრესისა თუ რეგრესის გათვალისწინებით.
დაუშვებელია მხოლოდ გამოცდის (ხშირად ეს დამამთავრებელი ტესტირების სახით ხდება ხოლმე სკოლაში) შედეგების მიხედვით მოსწავლეების შეფასება კონკრეტულ საგანში. საერთო წლიური ნიშანი შესაძლებელია ითვალისწინებდეს ასეთი ტესტირების ნიშანსაც ტრიმესტრულ ნიშნებთან ერთად. შესაძლებელია მოსწავლეს, რომელიმე ტრიმესტრის ნიშანი ჰქონდეს მიღებული ექსტერნატის გამოცდის მეშვეობით. ამ შემთხვევაში, ამ ნიშანსაც გავლენა აქვს საგნის წლიური ნიშნის გამოყვანაზე.

საშუალო საფეხურის მოსწავლის მიერ არასაპატიო მიზეზით კონკრეტული საგნისთვის 1 სასწავლო წლის მანძილზე გათვალისწინებული საათების 1/5-ის გაცდენის, ან საპატიო მიზეზით 1 სასწავლო წლის მანძილზე გათვალისწინებული საათების 1/2-ის გაცდენის შემთხვევაში, მოსწავლე ამ საგანში არ იღებს საგნის წლიურ ნიშანს და აღნიშნულ საგანში შეფასებას იღებს ექსტერნატის გამოცდის საფუძველზე. საბაზო საფეხურის მოსწავლის მიმართ ამ წესის გავრცელების საკითხი და მისი გავრცელების შემთხვევაში მოსწავლის შეფასების წესი დგინდება სკოლის მიერ სასწავლო წლის დასაწყისში.

საერთო წლიური ნიშანი

საერთო წლიური ნიშანი გამოითვლება საფეხურის ფარგლებში მოსწავლის კლასიდან კლასში გადაყვანის მიზნებისათვის.
საერთო წლიური ნიშანი არის ის ნიშანი, რომელიც მოსწავლის აკადემიურ მოსწრებას გამოხატავს ყველა საგანში. საერთო წლიური ნიშანი ერთი ნიშნით უნდა გამოიხატებოდეს. ამ ნიშნის გამოთვლა ხდება შემდეგი ფორმულით: ვიღებთ ყველა საგნის წლიურ ნიშანს, ვაჯამებთ და ვყოფთ ნიშნების საერთო რაოდენობაზე.
საერთო წლიური ნიშანი მრგვალდება **ათეულის სიზუსტით** (მაგალითად, 7.14 მრგვალდება 7.1-ზე, 8.15 მრგვალდება 8.2-ზე, ხოლო 9.27 მრგვალდება 9.3-ზე).
სკოლამ უნდა გადაწყვიტოს თუ რას აკეთებს იმ შემთხვევაში, თუ რომელიმე საგანში მოსწავლე ტრიმესტრის განმავლობაში არ არის შეფასებული. შესაძლებელია მოსწავლეს ამ ტრიმესტრში ჩაეთვალოს ნული, საგნის ან საერთო წლიური ნიშნის გამოყვანისას. შესაძლებელია სკოლამ დაავალდებულოს მოსწავლე დავალებების ნაწილი აანაზღაუროს, ზაფხულის განმავლობაში აღიდგინოს და სხვ. ამასთან, საშუალო საფეხურის მოსწავლის მიერ არასაპატიო მიზეზით კონკრეტული საგნისთვის 1 სასწავლო წლის მანძილზე გათვალისწინებული საათების 1/5-ის გაცდენის, ან საპატიო მიზეზით 1 სასწავლო წლის მანძილზე გათვალისწინებული საათების 1/2-ის გაცდენის შემთხვევაში, ამ მოსწავლისთვის სკოლას სასწავლო წლის ბოლოს არ გამოყავს საერთო წლიური ნიშანი. ამ შემთხვევაში სკოლას მოსწავლის საერთო წლიური ნიშანი გამოყავს მოსწავლის მიერ შესაბამისი საგნის ზოგადსაგანმანათლებლო პროგრამის ექსტერნატის გამოცდის წარმატებით დაძლევის შემდეგ ექსტერნატის გამოცდის შეფასების გათვალისწინებით. საბაზო საფეხურის მოსწავლის მიმართ ამ წესის გავრცელების საკითხი და მისი გავრცელების შემთხვევაში მოსწავლის შეფასების წესი დგინდება სკოლის მიერ სასწავლო წლის დასაწყისში.

საერთო საფეხურის ნიშანი

საერთო საფეხურის ნიშანი გამოითვლება იმავე პრინციპით, როგორც საერთო წლიური ნიშანი, ანუ ვაჯამებთ საფეხურის მანძილზე ნასწავლი თითოეული საგნის წლიურ ნიშნებს (მათემატიკა მე-10 კლასი, ქართული მე-10 კლასი, მათემატიკა მე-11 კლასი, ქართული მე-11 კლასი და ა.შ.) და ვყოფთ ნიშნების საერთო რაოდენობაზე, გამოვთვლით საშუალო არითმეტიკულს. საერთო საფეხურის ნიშანი მრგვალდება ათეულის სიზუსტით (მაგალითად, 6.55 მრგვალდება 6.6-ზე, 7.58 მრგვალდება 7.6-ზე, ხოლო 9.43 მრგვალდება 9.4-ზე)

საქართველოს ტერიტორიაზე 2008 წლის აგვისტოში რუსეთის ფედერაციის მხრიდან განხორციელებული სამხედრო აგრესიის შედეგად დაზარალებული იმ მოსწავლეებისათვის, რომლებისთვისაც ვერ ხერხდება ზოგადი განათლების საფეხურებში შემავალი საგნების წლიური ნიშნების ამსახველი დოკუმენტაციის მოძიება, ზოგადი განათლების საფეხურის საერთო ნიშანი გამოითვლება ამ მოსწავლეთა მიერ გავლილი საგნების წლიური ნიშნების ამსახველი ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში არსებული დოკუმენტაციის საფუძველზე.

თითოეული საფეხურის წარმატებით დასრულება აუცილებელია იმისთვის, რომ მოსწავლეს შემდეგ საფეხურზე სწავლის გაგრძელების და/ან საბაზო ზოგადი განათლების ატესტატის ან სრული ზოგადი განათლების ატესტატის მიღების უფლება ჰქონდეს. წარმატებულად ჩაითვლება ის მოსწავლე, რომელსაც საერთო საფეხურის ნიშანი (დამრგვალების შემდეგ) ექნება არანაკლებ 5.1-სა. საშუალო საფეხურის საერთო ნიშანი, რომელიც იქნება არანაკლებ 5.1, არის სრული ზოგადი განათლების ატესტატის გაცემის საფუძველი.

საქართველოს ტერიტორიაზე 2008 წლის აგვისტოში რუსეთის ფედერაციის მხრიდან განხორციელებული სამხედრო აგრესიის შედეგად დაზარალებული იმ მოსწავლეებისათვის, რომლებისთვისაც ვერ ხერხდება ზოგადი განათლების საფეხურებში შემავალი საგნების წლიური ნიშნების ამსახველი დოკუმენტაციის მოძიება, ზოგადი განათლების თითოეული საფეხური წარმატებით დასრულებულად ჩაითვლება მიუხედავად ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულების მიერ გამოთვლილი საერთო საფეხურის ნიშნისა. აღნიშნული სახით გამოთვლილი საერთო საფეხურის ნიშანი ამ მოსწავლეებისათვის წარმოადგენს შემდეგ საფეხურზე სწავლის გაგრძელების და/ან საბაზო ზოგადი განათლების ან სრული ზოგადი განათლების ატესტატის გაცემის საფუძველს.
შესაძლებელია, რომ საფეხურის წარუმატებლად დაძლევის შემთხვევაში, მოსწავლემ გაიმეოროს მხოლოდ ის საგნები, რომლებიც ხელს უშლის საერთო საფეხურის დადებითი ნიშნის მიღებაში.

მოსწავლეების აკადემიური მიღწევების აღიარება

საერთო წლიური ან საერთო საფეხურის ნიშანი 8, 9 და 10 გულისხმობს წლის ან საფეხურის წარჩინებით დამთავრებას. ყოველი წლის ბოლოს თითოეული საფეხურისთვის უნდა მოეწყოს საერთო შეკრება, სადაც წარჩინებულ მოსწავლეებს წარუდგენენ სკოლას წარჩინების ხარისხის მიხედვით. შესაძლებლობების მიხედვით სკოლამ

შეიძლება გადაწყვიტოს ასეთი მოსწავლეების დაჯილდოებაც. ასეთი ღონისძიებები მნიშვნელოვნად ზრდის აკადემიური მოსწრებისადმი პატივისცემის გრძნობას მოსწავლეებში და სკოლაში ზოგადად.

პირი, რომლის საშუალო საფეხურის საერთო ნიშანია 10 დამრგვალების გარეშე, იღებს სრული ზოგადი განათლების ოქროს მედალოსნის ატესტატს. ყველა დანარჩენი, ვისი საშუალო საფეხურის საერთო ნიშანი დამრგვალების შედეგად არის 9.8-დან 10-ის ჩათვლით, იღებს სრული ზოგადი განათლების ვერცხლის მედალოსნის ატესტატს.

საქართველოს ტერიტორიაზე 2008 წლის აგვისტოში რუსეთის ფედერაციის მხრიდან განხორციელებული სამხედრო აგრესიის შედეგად დაზარალებულ მოსწავლეზე სრული ზოგადი განათლების ოქროს მედალოსნის ატესტატი გაიცემა, თუ ამ მოსწავლის ნიშნების ამსახველი ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში არსებული დოკუმენტაციის საფუძველზე, მისი საშუალო საფეხურის საერთო ნიშანია 10 დამრგვალების გარეშე, ხოლო თუ მოსწავლის საშუალო საფეხურის საერთო ნიშანი დამრგვალების შედეგად არის 9.8-დან 10-ის ჩათვლით – მოსწავლეზე გაიცემა სრული ზოგადი განათლების ვერცხლის მედალოსნის ატესტატი.

დაუშვებელია ყველა მოსწავლის ქულების საჯაროდ გამოცხადება. სკოლამ წლის ბოლოს საჯაროდ უნდა გამოაცხადოს მხოლოდ წარჩინებულების ვინაობა. ნაკლებად წარმატებულების აღნიშვნამ სასკოლო მასშტაბით შეიძლება მნიშვნელოვნად დათრგუნოს ასეთი მოსწავლეები და უარყოფითად იმოქმედოს მათ მომავალ წარმატებებზე.

სადამრიგებლო პროგრამა

თითოეულ მოსწავლეს უნდა ჰყავდეს სკოლაში დამრიგებელი. სადამრიგებლო პროგრამაში, რომელიც სასკოლო სასწავლო გეგმის ნაწილია, განმარტებული უნდა იყოს თუ რა პრინციპით ხდება მოსწავლეების ჯგუფების განაწილება ე.წ. სადამრიგებლოებად. ასევე უნდა იყოს განმარტებული პრინციპი, თუ რა პერიოდით არის კონკრეტული დამრიგებელი მოსწავლეებზე პასუხისმგებელი და რას მოიცავს ეს პასუხისმგებლობები გარდა იმისა, რაც ეროვნული სასწავლო გეგმების მოთხოვნებია. (მაგ. არსებობს თუ არა სკოლაში დაწესებული სპეციალური დრო, როდესაც დამრიგებელი ხვდება საკუთარ სადამრიგებლოს მოსწავლეს).

სადამრიგებლო პროგრამა უნდა განმარტავდეს იმას, თუ რა ღონისძიებებს ატარებს დამრიგებელი იმისათვის, რომ მის სადამრიგებლოს მოსწავლეებს გაუწიოს სათანადო დახმარება წარმატებების მიღწევაში (მაგ. აქვს თუ არა გამოყოფილი დრო მოსწავლეებთან შესახვედრად, ხვდება თუ არა ის მშობლებს რეგულარულად იმისთვის რომ პრობლემებზე ან მიღწევებზე ესაუბროს, აგროვებს თუ არა ის საგნის მასწავლებლებისგან ინფორმაციას მისი სადამრიგებლო ჯგუფის მოსწრებისა თუ ქცევის შესახებ და სხვ.).

ინკლუზიური განათლება

ინკლუზიური განათლება გულისხმობს ყველა ტიპის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მოსწავლეების მაქსიმალურად ჩართვას

სასწავლო პროცესში. სკოლამ უნდა დაადგინოს თუ ვინ არის პასუხისმგებელი ამ საკითხების კოორდინირებაზე (ეს პიროვნება შეიძლება იყოს დირექციის წევრი, მომსახურე პერსონალი, მასწავლებელი ან მშობელიც კი). ამ პიროვნებასთან უნდა იყოს დანიშნული შეხვედრების დრო, როდესაც სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლეების მშობლები შეძლებენ გასაუბრებას შესაძლო პრობლემებზე და მათი გადაჭრის გზებზე.

თუ სკოლას ჰყავს სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლე, სკოლამ აუცილებლად უნდა განსაზღვროს თუ რას აკეთებს იმისთვის, რომ ამ მოსწავლის განათლებისთვის ადეკვატური პირობები შექმნას (მაგ. მას შეიძლება ჰქონდეს განსაკუთრებული საგაკვეთილო განრიგი, ან სპეციალური სივრცე სადაც შეძლებს დასვენებას და სხვ.) ხშირ შემთხვევაში მნიშვნელოვანია, რომ სკოლამ ასეთ მოსწავლეს შეუდგინოს ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა. თუ მოსწავლეს სწავლის შეფერხებები აქვს, მისი შეფასების კრიტერიუმები უნდა შედგეს მისი ინდივიდუალური გეგმიდან და მისი შესაძლებლობებიდან გამომდინარე. მასწავლებელს არ უნდა მოერიდოს ორი აბსოლუტურად სხვადასხვა შესაძლებლობების მქონე მოსწავლისთვის ერთი და იმავე ქულის დაწერა, რადგან შესაძლებელია ეს ქულა ამ ორი მოსწავლის შესაძლებლობების რეალიზების დონეს გამოხატავდეს. ერთი მოსწავლის ქულები ყოველთვის არ არის შედარებადი მეორე მოსწავლის ქულებთან.

მეთოდიკის ძირითადი ორიენტირები

სწორი ლექსიკის გამოყენება

მნიშვნელოვანია სწავლების პრიორიტეტული მხარეების სასკოლო ლექსიკაში გათვალისწინება. გაკვეთილზე სწორი ლექსიკის გამოყენება ხელს უწყობს მოსწავლეებში ამ პრიორიტეტების გათავისებას. ამიტომ მასწავლებელი ხშირად უნდა იყენებდეს ისეთ ფრაზებს, რომლებიც შეიცავენ სიტყვებს აზროვნების შესახებ: „მოვიფიქროთ, ამოვიცნოთ, გავიაზროთ, დავახარისხოთ, შევაფასოთ". სწავლების პროცესში ხშირად უნდა ისმებოდეს ისეთი კითხვები, რომელიც ხელს უწყობს და სტიმულს აძლევს აზროვნებას.

სკოლამ უნდა ჩამოაყალიბოს ფიქრის კულტურა და ფიქრის გარემო. მასწავლებელი ამას დავალებებსა და გაკვეთილზე გამოყენებული ლექსიკით უნდა უწყობდეს ხელს. მოსწავლეს არ უნდა ეშინოდეს საკუთარი აზრის გამოთქმის, რაც უნდა სულელურად ეჩვენებოდეს მას ის ან მის გარშემო მყოფებს.

საგნების ინტეგრირებული სწავლება

სკოლაში მიღებული გამოცდილება, ცოდნა და უნარ–ჩვევები ადამიანს უნდა აძლევდეს შესაძლებლობას, სამყარო მთლიანობაში აღიქვას. შესაბამისად, საგნები, რომლებიც სკოლაში ისწავლება, უნდა ითვალისწინებდეს ერთმანეთთან მჭიდრო კავშირს. უნარ–ჩვევები და საბაზო ცოდნა, რომელთაც ჩვენ ვუვითარებთ სკოლაში, უნდა იყოს იმდენად ფართო პროფილის, რომ დაეხმაროს ადამიანს წარმატების მიღწევაში არა ერთ რომელიმე, არამედ ნებისმიერ სფეროში, რომელშიც ის მოღვაწეობს.

აქცენტი მრავალმხრივ პერსპექტივაზე

მოვლენების შეფასება, იქნება ეს ისტორიული, ფიზიკური თუ ესთეტიკური, უნდა მოხდეს მრავალი კუთხით. სასწავლო მასალის მრავალი კუთხით შეფასება ხელს უწყობს მოსწავლეებში კრიტიკული აზროვნების ჩამოყალიბებას, რაც აუცილებელია სტერეოტიპების დაძლევისთვის. სააზროვნო კითხვას მრავალი სწორი პასუხი აქვს. სკოლის მოვალეობაა, დაეხმაროს მოსწავლეებს ამ სწორი პასუხების აღმოჩენაში პრობლემის სხვადასხვა კუთხით შეფასების სწავლებით. სკოლამ აუცილებლად უნდა შეუწყოს ხელი სასწავლო დაწესებულებაში მრავალფეროვნების არსებობას, არა მარტო მოსწავლეების ინტერესების, ენობრივი, რელიგიური თუ ეთნიკური კუთვნილების პატივისცემის გზით, არამედ სხვადასხვა იდეისა და აღმოჩენის დაფასებით.

დისციპლინა

სკოლამ უნდა განუვითაროს მოსწავლეებს საკუთარი მოვალეობების გააზრების და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის უნარ–ჩვევები. მასწავლებლების მაგალითი გადამწყვეტია სკოლაში მშვიდი და საქმიანი გარემოს შესაქმნელად. სკოლაში ნორმალური ატმოსფეროს დასანერგად ასევე გადამწყვეტია მოსწავლეებისათვის იმის ჩანერგვაც, რომ სკოლა მათია და მათ ეკუთვნით. მხოლოდ ამის დაჯერებით შეიძლება მოსწავლეებმა უარი თქვან სასკოლო ინვენტარისა თუ შენობის განზრახ დაზიანებაზე, სკოლებში უხეში კონფლიქტების წამოწყებაზე და სხვა. ადმინისტრაციული ზომები რომლებსაც სკოლა იყენებს მოსწავლეების დასასჯელად, უნდა იყოს ორგანიზებული მხოლოდ ისე, რომ მათი ღირსება არ შეილახოს. სკოლაში დისციპლინის მხრივ მნიშვნელოვან სახელმძღვანელოს უნდა წარმოადგენდეს სკოლის შინაგანაწესი და ქცევის კოდექსი, რომელსაც ყველა მოსწავლე უნდა იცნობდეს.

ემოციური და ქცევითი პრობლემების მქონე მოსწავლეების სასწავლო პროგრამა და სწავლის მეთოდები არ უნდა იყოს განსხვავებული სხვა მოსწავლეებისათვის განკუთვნილი პროგრამისაგან. ასეთ მოსწავლეებს სოციალური ქცევის სპეციფიკური ინსტრუქციები სჭირდებათ. სოციალურ უნარ-ჩვევათა სწავლება ნიშნავს მოსწავლისათვის ადექვატური საკომუნიკაციო ჩვევის გამომუშავებას, თვითდისციპლინასა და პრობლემათა გადაწყვეტის უნარის ჩამოყალიბებას. მოსწავლის უნარი ურთიერთობა დამყაროს თანატოლებთან, მასწავლებელთან, ოჯახთან დაკავშირებულია მისი სოციალური ქცევის განვითარებასთან და რეგულაციასთან. სოციალური უნარ-ჩვევებს მოსწავლე სხვადასხვა სოციალურ კონტექსტში ითვისებს – სახლი, სკოლა, თემი. სკოლა უმნიშვნელოვანეს გავლენას ახდენს ბავშვის ემოციურ, სოციალურ და ქცევით განვითარებაზე.

ემოციური და ქცევითი პრობლემების მქონე მოსწავლეებს ნაკლებად მკაცრი გარემო უნდა შევუქმნათ და გავითვალიწინოთ, რომ ყურადღების გაფანტულობა, იმპულსური ქცევა, ჰიპერაქტიურობა საკმაოდ ფართოდაა გავრცელებული ბავშვებში. ზოგიერთ მოსწავლეს არ შეუძლია დიდი დრო დაუთმოს ერთი საქმის კეთებას, არ აქვს სხვების მოსმენის უნარი და გაკვეთილის მიმდინარეობის დროს გამუდმებით საუბრობს.

ქცევითი და ემოციური პრობლემების მქონე მოსწავლეებთან ურთიერთობის დროს მასწავლებელმა უნდა გაითვალისწინოს: თუ მოსწავლე უარს ამბობს მასწავლებლის მითითებების შესრულებაზე და აგრესიულად იქცევა, არ იქნება კარგი, რომ ის მაშინვე კლასიდან გავაგდოთ ან გარკვეული პერიოდით ცალკე მოვათავსოთ. პედაგოგი უნდა შეეცადოს გამოავლი-

ნოს და გაითვალისწინოს მოსწავლის ინტერესები, შეინარჩუნოს მის მიმართ კეთილგანწყობა. სასურველია მთელი კლასი ჩაერთოს ამ პროცესში;

თუ მოსწავლე თანატოლებთან ხშირად ჩხუბობს და აგრესიულია, პედაგოგმა სასურველია არ აკრძალოს სხვა მოსწავლეების ასეთ ბავშვთან ურთიერთობა, არამედ მისცეს მას დამშვიდების დრო და შეეცადოს ასწავლოს მას თანატოლებთან ურთიერთობების დამყარების წესები. სასურველია მთელი კლასი ჩავრთოთ ამ პროცესში;

თუ მოსწავლემ ხშირად არ იცის გაკვეთილი და სწავლის უნარის დაქვეითებასთან გვაქვს საქმე, პედაგოგი სასურველია მუდმივად ცუდ ნიშანს არ უწერდეს მოსწავლეს ან დავალების აუცილებლად შესრულებას არ თხოვდეს მას, არამედ მოსწავლის ინტერესებზე დაყრდნობით ადგენდეს დავალებას. სასურველია მასწავლებელმა ასეთი მოსწავლის აკადემიური მიღწევების შეფასების ინდივიდუალურ მეთოდი შეიმუშაოს.

თუ მოსწავლე დეპრესიულია გაკვეთილზე, შესვენებაზე თანატოლებთან ურთიერთობას არ ამყარებს, პედაგოგმა მას ხშირი შენიშვნები არ უნდა მისცეს, არამედ შეეცადოს თანატოლებთან დაამეგობროს ის. ხშირად გადამწყვეტი მნიშვნელობა სკოლაში თანატოლის მიერ თანატოლის დახმარებას ენიჭება. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლეს სერიოზული ემოციური და ქცევითი დარღვევები აღენიშნება, მაშინ ასეთი მოსწავლისათვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავება და სათანადო სამედიცინო დახმარებაა საჭირო.

მოსწავლეთა დასწრება

თანამედროვე საგანმანათლებლო პროცესი გულისხმობს მოსწავლეების აქტიურად ჩართვას საკუთარი ცოდნის აგების პროცესში. ეს გულისხმობს მოსწავლეების მიერ არა მხოლოდ საკუთარი ცოდნის აგებაში მონაწილეობას, არამედ თანატოლების სწავლის პროცესში მონაწილეობასაც. გაკვეთილზე ჯგუფური მუშაობისას, პროექტებში მონაწილეობისას, წარმოდგენების დაგეგმვისა თუ განხორციელებისას მოსწავლეები ერთმანეთს ეხმარებიან სხვადასხვა კონცეფციის უკეთესად გაგებაში, უნარ-ჩვევების დაუფლებაში და დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებაში. შესაბამისად მოსწავლეების დასწრების უზრუნველყოფა სკოლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საზრუნავია.

სკოლამ მაქსიმალური ძალისხმევა უნდა გასწიოს იმისთვის, რომ მოსწავლეები რეგულარულად დაესწრონ გაკვეთილებს. შეზღუდული შესაძლებლობებისა და სპეციალური საჭიროებების მქონე მოსწავლეებთან, დაკავშირებით, შესაძლებელია, რომ სკოლებმა ასევე იზრუნონ ამ მოსწავლეების მიერ სახლის, ან საავადმყოფოს პირობებში. პერიოდული საგანმანათლებლო მომსახურების მიღებაზე.

დასწრების აღრიცხვა

მოსწავლეების დასწრების რეგულარული აღრიცხვა, მისი ანალიზი და პრობლემებზე რეაგირება სკოლის დირექტორის პასუხისმგებლობაა. ყველა კლასს (ან განაყოფს) უნდა ჰქონდეს მოსწავლეთა გაკვეთილებზე დასწრების აღიცხვის ჟურნალი საგნების მიხედვით, სადაც მოხდება თითოეული კლასის მოსწავლის გაკვეთილზე დასწრების აღრიცხვა. ეს ჟურნალი ინახება სკოლის ადმინისტრაციაში, მესამე პირთაგან დაცულ ადგილას.

მასწავლებლის მიერ მოსწავლეთა გაკვეთილებზე დასწრების ყოველდღიური აღრიცხვის წარმოებაზე პასუხისმგებელია დამრიგებელი. დამრიგებელი ვალდებულია მოსწავლეთა გაკვეთილებზე დასწრების თაობაზე შეგროვებული ინფორმაცია, სკოლის დირექტორის მიერ შესაბამისი ანალიზისა და პრობლემებზე რეაგირების უზრუნველყოფის მიზნით, ყოველკვირეულად ასახოს საკუთარი სადამრიგებლო

კლასის მოსწავლეთა გაკვეთილებზე დასწრების აღრიცხვის ჟურნალში, რომელიც ასევე ინახება სკოლის ადმინისტრაციაში, მესამე პირთაგან დაცულ ადგილას. დირექტორი ვალდებულია განსაზღვროს ის უფლებამოსილი პირი, რომელიც შესაძლოა იყოს მისი ერთ-ერთი მოადგილე და რომელიც მონიტორინგს გაუწევს დამრიგებელთა მიერ მოსწავლეთა გაკვეთილებზე დასწრების აღრიცხვას.

გაცდენების ტიპები

მოსწავლის მიერ გაკვეთილის/გაკვეთილების გაცდენა შეიძლება იყოს საპატიო ან არასაპატიო.

საპატიოდ ჩაითვლება გაცდენა, რომელიც გამოწვეულია: მოსწავლის ავადმყოფობით; სამედიცინო გამოკვლევებით; ახლო ნათესავის გარდაცვალებით; დაწყებით საფეხურზე მშობლის, ან მეურვის უუნარობით, მიიყვანოს მოსწავლე სკოლაში; მოსწავლის მოკლევადიანი მოგზაურობით, რომელიც 1 სასწავლო წლის განმავლობაში არ უნდა აღემატებოდეს 30 დღეს; მოსწავლის ვალდებულებით გამოცხადდეს ოფიციალურ სახელმწიფო დაწესებულებებში; მოსწავლის ოჯახის წევრების ავადმყოფობისას, მოსწავლის მიერ მათზე ზრუნვის აუცილებლობით ან სხვა განსაკუთრებულ შემთხვევებში, როცა მოსწავლე იღებს მონაწილეობას ისეთ ღონისძიებაში, რომელიც ეხება მოსწავლის უნარებისა და ცოდნის გაღრმავებას ან წარმოჩენას. საპატიოდ ითვლება ასევე გაცდენები, რომლებიც ეხება შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეებს.

მოსწავლის მშობელი/კანონიერი წარმომადგენელი წინასწარ აცნობებს დამრიგებელს მოსწავლის მიერ გაკვეთილის მოსალოდნელი გაცდენის თაობაზე. იმისთვის, რომ გაცდენა მიჩნეულ იქნას საპატიოდ, მოსწავლის მშობელი/კანონიერი წარმომადგენელი ვალდებულია მოსწავლის სკოლაში გამოცხადებიდან 5 დღის ვადაში წარმოადგინოს განცხადება, სადაც ის აღწერს მისი შვილის ან მეურვეობის/მზრუნველობის ქვეშ მყოფი პირის მიერ გაკვეთილის გაცდენის მიზეზებს. გაცდენის საპატიოდ მიჩნევის შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს სკოლის დირექტორი დამრიგებლის წარდგინების საფუძველზე. თუ დირექტორი გაცდენას მიიჩნევს არასაპატიოდ, მოსწავლის გაცდენის საკითხი განსახილველად გადაეცემა დისციპლინურ კომიტეტს, თუ მოსწავლე ან მისი კანონიერი წარმომადგენელი არ ეთანხმება დირექტორის გადაწყვეტილებას. საბოლოო გადაწყვეტილებად ითვლება დისციპლინური კომიტეტის მიერ მიღებული გადაწყვეტილება მოსწავლის გაცდენის არასაპატიოდ მიჩნევის თაობაზე, რომელიც საჩივრდება სკოლის სამეურვეო საბჭოში ან სააპელაციო კომიტეტში, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. მშობლის/კანონიერი წარმომადგენლის მიერ განცხადების წარმოდგენამდე ან თუ გაკვეთილის გაცდენა არ არის გამოწვეული ერთ-ერთი ზემოთჩამოთვლილი საპატიო მიზეზით, გაცდენა მიიჩნევა არასაპატიოდ, თუ მშობლი/კანონიერი წარმომადგენლი 5 დღეში არ წარმოადგენს შესაბამის განცხადებას.

დამრიგებელი ვალდებულია დასწრების წესების შესახებ ზუსტი ინფორმაცია მიაწოდოს მშობლებსა და/ან მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს, რასაც ზედამხედველობას უწევს სკოლის დირექტორი.

გაცდენების ოდენობა

თუ საშუალო საფეხურის მოსწავლე 1 სასწავლო წლის განმავლობაში, რომელიმე საგანში არასაპატიო მიზეზით აცდენს საგნისთვის 1 სასწავლო წლის მანძილზე გათვალისწინებული საათების 1/5-ს, მოსწავლე ამ საგანს აბარებს ექსტერნატის ფორმით და მხოლოდ ასე გადადის შემდეგ კლასში/საფეხურზე ან რჩება იმავე კლასში.

თუ საშუალო საფეხურის მოსწავლე აცდენს გაკვეთილებს საპატიო მიზეზით და გაცდენების რაოდენობა შეადგენს კონკრეტული საგნისთვის 1 სასწავლო წლის მანძილზე გათვალისწინებული საათების 1/2-ს, მოსწავლე ამ საგანს აბარებს ექსტერნატის ფორმით და მხოლოდ ისე გადადის შემდეგ კლასში/საფეხურზე ან რჩება იმავე კლასში. ეს ნორმა არ ეხება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მოსწავლეებს, რომლებიც შესაძლოა იღებდნენ საგანმანათლებლო მომსახურებას სახლის/საავადმყოფოს პირობებში და/ან სწავლობენ სკოლის მიერ დამტკიცებული ზოგადი განათლების მიღების ალტერნატიული ფორმით.

ამასთან, თუ საშუალო საფეხურის მოსწავლის მიერ 1 სასწავლო წლის განმავლობაში რომელიმე საგანში საპატიო და არასაპატიო მიზეზით გაცდენილი გაკვეთილების ჯამური რაოდენობა შეადგენს ამ საგნისათვის 1 სასწავლო წლის მანძილზე გათვალისწინებული საათების 1/2-ს, მოსწავლე ამ საგანს აბარებს ექსტერნატის ფორმით და მხოლოდ ისე გადადის შემდეგ კლასში/საფეხურზე ან რჩება იმავე კლასში.

საპატიო და არასაპატიო მიზეზით გაკვეთილების გაცდენის საფუძველზე მოსწავლის ექსტერნატის გამოცდაზე დაშვების მიზნებისათვის, მე-12 კლასში გაცდენების პროცენტული რაოდენობა გამოიყვანება მხოლოდ 1-2 ტრიმესტრიდან.

საბაზო საფეხურის მოსწავლის მიმართ ამ წესის გავრცელების საკითხი და მისი გავრცელების შემთხვევაში მოსწავლის შეფასების წესი დგინდება სკოლის მიერ სასწავლო წლის დასაწყისში.

სკოლის დირექტორი ვალდებულია დამრიგებლის წარდგინების საფუძველზე, წერილობითი ფორმით, დროულად შეატყობინოს მოსწავლის მშობელს/კანონიერ წარმომადგენელს მოსწავლის მიერ გაკვეთილის/გაკვეთილების გაცდენის ფაქტის მოსალოდნელი შედეგის შესახებ.

აქცენტი პიროვნული ღირსებების განვითარებაზე

სკოლამ განსაკუთრებულად უნდა მიაქციოს ყურადღება ისეთი ღირებულებების განვითარებას, როგორიცაა ღირსება, სამართლიანობა, ურთიერთპატივისცემა, სხვისი აზრის მოსმენა და აღიარება. მნიშვნელოვანია, რომ სკოლაში დიდი ყურადღება ექცეოდეს ისეთი გავრცელებული სენის აღმოფხვრას, როგორიცაა პლაგიატობა (ანუ სხვისი აზრების მითვისება). სკოლა უნდა ქმნიდეს ისეთ ატმოსფეროს, სადაც სხვისი აზრების, მოსწავლისა თუ მასწავლებლის, მეცნიერისა თუ მწერლის აზრების საკუთრად გასაღება სირცხვილად ითვლება. მოსწავლემ უნდა გაიაზროს, რომ სხვისი ნაშრომის მითვისება და საკუთარ მიღწევად გამოცხადება ისეთივე ქურდობაა, როგორც სხვისი ნივთის მითვისება. მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებელი პირად მაგალითზე აჩვენებდეს მოსწავლეს, რას ნიშნავს სამართლიანობა და ურთიერთპატივისცემა.

განსხვავებული შესაძლებლობებისა და უნარების მქონე მოსწავლეების მაქსიმალური ჩართვა სასწავლო პროცესში

სკოლა და მასწავლებელი უნდა ეცადოს, რომ ნებისმიერი მიდრეკილების, შესაძლებლობის თუ ინტერესის მქონე მოსწავლე მაქსიმალურად ჩართოს სასწავლო პროცესში. ამისთვის მნიშვნელოვანია, რომ გათვალისწინებული იქნეს მრავალი თავისებურება, რაც მოსწავლეებში გვხვდება. ზოგიერთ მოსწავლეს, უჭირს მკაფიოდ მეტყველება. ამ შემთხვევაში პედაგოგი დიდი ყურადღებით უნდა მოეპყრას მოსწავლეს, აგრძნობინოს, რომ აინტერესებს მისი საუბარი, დაუკვირდეს მის ნააზრევს; არ შეაწყვეტინოს მეტყველების პრობლემის მქონე მოსწავლეს საუბარი; აქტიურად ჩართოს ასეთი მოსწავლე საკლასო დისკუსიებში, ყურადღებით უნდა მოუსმინოს მას და წაახალისოს; მეტყველების პრობლემის მქონე მოსწავლეს მასწავლებელმა სასურველია

არ დაუსვას ბევრი შეკითხვა ერთდროულად, რათა მას გრძელი პასუხი არ მოუყვეს.
სკოლის ასაკის ბავშვებს შორის ცაციების რაოდენობა მეყეობს 15-დან 29%-მდე. ეს ნიშნავს, რომ სკოლის100 მოწაფიდან 15 მაინც ცაციაა. ცაცია მოსწავლეებთან ურთიერთობისას მასწავლებელმა უნდა გაითვალისწინოს რომ: დაწყებითი საფეხურის კლასების მოსწავლეებმა, მათ შორის ცაციებმა, თავად უნდა აირჩიონ, თუ რომელი ხელით ურჩევნიათ წერა, ხატვა და სხვა დავალებების შესრულება. ცაცია ბავშვისათვის მარჯვენა ხელით წერის, ხატვის და სხვა სოციალურად მნიშვნელოვანი მოქმედებების შესრულების დაძალებამ შეიძლება ცუდად იმოქმედოს ბავშვის ფსიქიკურ განვითარებაზე; ბავშვის ცაციობა არ უნდა გახდეს არაჯანსაღი ყურადღებისა და დაცინვის საგანი. ცაციას ცუდი კალიგრაფია, წერის ნელი ტემპი არ უნდა იყოს მისი აკადემიური მოსწრების უარყოფითად შეფასების კრიტერიუმი.
შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლის შეფასებისას ხდება ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის გათვალისწინება, სადაც შეფასება ხდება იმ სისტემით, რომელიც ამ მოსწავლის შესაძლებლობებზეა მორგებული.

სავალდებულო და არჩევითი საგნები

საგნების და ჯგუფების მთავარი პრინციპები

ქართული საგანმანათლებლო ტრადიციისა და განათლების მეცნიერების თანამედროვე მოთხოვნების გათვალისწინებით, I-XII კლასებში ცალკეული საგნების სწავლა–სწავლება შემდეგ ძირითად პრინციპებს ეფუძნება:

ა. სასწავლო საგნებში გამოიყოფა ექვსი ძირითადი ჯგუფი:

1. ქართული ენა და ლიტერატურა (აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში აფხაზური და ქართული);
2. მათემატიკა;
3. საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები;
4. საქართველოს ისტორია, საქართველოს გეოგრაფია და სხვა საზოგადოებრივი მეცნიერებები;
5. უცხო ენები;
6. ფიზიკური, შრომითი და ესთეტიკური აღზრდა.

სასწავლო საგნების ჯგუფებად გაერთიანების მთავარი მიზანია მრავალფეროვანი საგნობრივი პროგრამის სისტემატიზაცია. საგნობრივი ჯგუფები შეიცავს მსგავსი მიზნებისა და შესწავლის სფეროების მქონე საგნებს. საგნობრივ ჯგუფებად საგნების დალაგება საშუალებას გვაძლევს განვსაზღვროთ საათების დანაწილების პრინციპი.

ბ. თითოეული საგნობრივი ჯგუფი ისწავლება ზოგადი განათლების სამივე საფეხურზე მოსწავლის მრავალმხრივი განვითარების უზრუნველსაყოფად

თანამედროვე მსოფლიოში წარმატების მისაღწევად ადამიანს მრავალმხრივი განვითარება ესაჭიროება, რაც სასკოლო გეგმასა და საგნობრივი ჯგუფების საათობრივ განაწილებაზეც უნდა აისახოს.

გ. დაწყებით საფეხურზე საგნობრივ ჯგუფებში შემავალი საგნების სწავლება უფრო მეტად ინტეგრირებულია, ვიდრე საბაზო და საშუალო საფეხურებზე.

აზროვნების განვითარების კვალდაკვალ მოსწავლეებს საშუალება ეძლევათ, უფრო დაწვრილებით გაეცნონ და შეისწავლონ სამყაროში მიმდინარე

მოვლენები, ღრმად გაიაზრონ და აქტიურად ჩაებან საზოგადოებრივ ცხოვრებაში. ამიტომ დაწყებით საფეხურზე საგნები მეტად ინტეგრირებულად ისწავლება, საბაზო და საშუალო საფეხურებზე კი – უფრო სპეციალიზებულად. სასწავლო პროცესში ამ საგნების შესწავლის შედეგად მიღებულ ცოდნასთან ერთად დიდი ყურადღება ექცევა უნარ–ჩვევების და დამოკიდებულებების გამომუშავებას და განვითარებას.

X-XII კლასებში მოსწავლეთა მიერ საკუთარი ინტელექტუალური მიდრეკილებების განსაზღვრა და გაღვივება ხდება. ამ კლასებში მოსწავლეებს საშუალება აქვთ აუცილებელ საგნებთან ერთად (ქართული ენა და ლიტერატურა, საქართველოს ისტორია, მათემატიკა) აირჩიონ დამატებით საბუნებისმეტყველო, საზოგადოებათმცოდნეობითი ან ესთეტიკურ–შრომითი მიმართულების საგნები.

საგნობრივი ჯგუფები

ქართული ენა და ლიტერატურა

აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში - აფხაზური და ქართული

ქართული ენისა და ლიტერატურის შესწავლამ უნდა განუვითაროს მოზარდს ძირითადი საკომუნიკაციო უნარები (წერა, კითხვა, მოსმენა, საუბარი) საქართველოს სახელმწიფო ენაზე. ამ საგნობრივი ჯგუფის ერთ-ერთი მთავარი მიზანია, გამოუმუშავოს მოზარდს ლიტერატურული მემკვიდრეობისადმი პატივისცემა, შეაყვაროს კითხვა, ხელი შეუწყოს მხატვრული ნაწარმოების ესთეტიკური აღქმის და შეფასების უნარის ჩამოყალიბებას. ამ ამოცანის გადაჭრაში დაგვეხმარება ქართული ლიტერატურის სწავლების პროცესში თემატურად და შინაარსობრივად მსგავსი უცხოური ლიტერატურის გაცნობა და მათ შორის პარალელების ძიება. საგნობრივი ჯგუფის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია წერითი და ზეპირი მეტყველების კულტურის განვითარება. მოსწავლეს უნდა გამოუმუშავდეს საკუთარი აზრის ლოგიკური თანამიმდევრობით გამოთქმისა და სხვადასხვა შინაარსისა და დანიშნულების ტექსტების წერის უნარი. ქართული ენისა და ლიტერატურის საგნობრივი ჯგუფი აერთიანებს ქართულის, როგორც მშობლიურის და ქართულის, როგორც მეორე ენის სასწავლო გეგმებს. ქართული, როგორც მეორე ენა ისწავლება ძირითადად იმ მოსწავლეების მიერ, რომლებისთვისაც ქართული არ არის მშობლიური ენა, ან რომლებისთვისაც ქართულენოვანი გარემოა შეზღუდული და სასწავლო ენა არ არის ქართული. თუმცა აქვე უნდა გვახსოვდეს, რომ იმ მოსწავლეების მიერ, რომლებიც არაქართულენოვან ოჯახებში იზრდებიან, მაგრამ რომლებიც ქართულენოვან სკოლებში სწავლობენ, შესაძლებელია ორივე სასწავლო გეგმა იყოს დაძლევადი.

მათემატიკა

მათემატიკური საგნების სწავლების ძირითადი მიზანია მოზარდში კვლევის ჩვევის, აგრეთვე ანალიტიკური, ლოგიკური, სისტემური და სიმბოლური აზროვნების გამომუშავება. მათემატიკის სწავლამ მოსწავლეს უნდა შესძინოს ის უნარ-ჩვევები, რომელიც მას დაეხმარება ცხოვრებისეული, პრაქტიკული პრობლემების გადასაჭრელად.

საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები

საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებმა მოზარდს უნდა გამოუმუშავოს კვლევის, სამყაროსა და გარემოს შესწავლის, მისი დაცვისა და შენარჩუნების უნარ-ჩვევები. მოსწავლე გაეცნობა სამეცნიერო მეთოდებს და შეისწავლის მათი გამოყენების ხერხებს სამყაროს აღქმისა და გააზრებისათვის, აგრეთვე, გაეცნობა მეცნიერებათა მიღწევებს და მათ კავშირს ყოველდღიურ ცხოვრებასთან. საბუნებისმეტყველო საგნების სწავლების ერთ-ერთი მთავარი მიზანია იმ უნარების გამომუშავება, რომელიც ეხმარება ადამიანს, განსაზღვროს თავისი ადგილი ბუნებრივ გარემოში და დააკვირდეს მიმდინარე ბუნებრივ პროცესებს.
ამ საგნობრივ ჯგუფში შედის შემდეგი საგნები: ქიმია, ფიზიკა, ბიოლოგია და დაწყებით კლასებში ბუნებისმეტყველების კურსი. ამ საგნობრივ ჯგუფთან ერთად ისწავლება ფიზიკური გეოგრაფიის საკითხებიც.

საქართველოს ისტორია, საქართველოს გეოგრაფია და საზოგადოებრივი მეცნიერებები

ამ საგნობრივი ჯგუფის მთავარი მიზანია, გამოუმუშავოს მოზარდს, როგორც საქართველოს მოქალაქეს, უნარი, განსაზღვროს თავისი ადგილი მსოფლიოში გეოგრაფიული, ისტორიული, რელიგიური, პოლიტიკური, კულტურული თუ ეთნიკური რეალობების გათვალისწინებით. ცოდნისა და ინფორმაციის მიწოდებასთან ერთად ამ საგნობრივი ჯგუფის მიზანია, ისეთი უნარ-ჩვევების გამომუშავება, რომელიც მოამზადებს მოსწავლეს აქტიური და პასუხისმგებელი მოქალაქეობისთვის და საფუძვლად დაედება საკუთარი და საზოგადოებრივი ინტერესების შეცნობას, საკუთარი და სხვა კულტურების და მათი წარმომადგენლების მიმართ პატივისცემას და შემწყნარებლობას.
ამ საგნობრივ ჯგუფს შეადგენს: სავალდებულო საგნები – საქართველოს ისტორია, საქართველოს გეოგრაფია, სამოქალაქო აღზრდა, არჩევითი კურსები – ეკონომიკა, სახელმწიფო და მოქალაქეობა, სამართალი, რელიგიების ისტორია.

უცხო ენები

უცხო ენების საგნობრივმა ჯგუფმა საქართველოს მოქალაქეს უნდა განუვითაროს სახელმწიფო ენასთან ერთად კიდევ მინიმუმ ორ ენაზე კომუნიკაციის უნარი. ამ საგნობრივი ჯგუფის ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაა, სხვა ენობრივი ჯგუფების წარმომადგენლებთან წერილობით და ზეპირად ურთიერთობის უნარის განვითარება. ძირითადი ყურადღება, ისევე, როგორც ყველა სხვა საგნობრივ ჯგუფში, აქაც შეძენილი ცოდნის პრაქტიკულად გამოყენების უნარს ეძცევა.
ეროვნული სასწავლო გეგმა ითვალისწინებს რუსულის, ინგლისურის, გერმანულის და ფრანგულის სასწავლო პროგრამას, თუმცა სკოლებს ეძლევათ უფლება, ამ ენების მაგივრად ან დამატებით რომელიმე სხვა ენა ასწავლონ.

ფიზიკური, შრომითი და ესთეტიკური აღზრდა

ამ საგნობრივი ჯგუფის მიზნებია ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრება, ჯგუფური მუშაობის, ურთიერთდახმარებისა და თანამშრომლობის უნარების გამომუშავება, შრომითი, პრაქტიკული და სახელობო უნარ-ჩვევების განვითარება, ამ საგნობრივმა ჯგუფმა უნდა განუვითაროს მოზარდებს ხელოვნების ნიმუშების შექმნისა და მათი შეფასების, შეცნობის უნარი.

ამ საგნობრივ ჯგუფში შედის მუსიკა, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების/შრომითი სწავლების კურსი და ფიზიკური აღზრდა. ამასთან ერთად, არჩევითი საგნების სახით საშუალო საფეხურზე ამ საგნობრივი ჯგუფის ნაწილია აგრეთვე შემდეგი საგნები: თეატრალური ხელოვნება, ხელოვნების თეორიული და პრაქტიკული კურსები, მუსიკა და ხაზვა.

ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები

სკოლების კომპიუტერიზაციის პროგრამის ფონზე სულ უფრო შესაძლებელი ხდება ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების ჩართვა სასწავლო პროცესში. ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სწავლების პრიორიტეტია ამ ტექნოლოგიების გამოყენებისთვის აუცილებელი უნარ-ჩვევების განვითარება მოსწავლეებში, სხვადასხვა საგნების სწავლებისას ინტეგრირებისა და ასევე ცალკე სწავლების გზით. სწავლების ეს მიმართულება არ არის გამოყოფილი ცალკე საგნობრივ ჯგუფად და მიეკუთვნება ეგრეთ წოდებულ გამჭოლ სასწავლო პრიორიტეტებს.

სავალდებულო საგნების სწავლება საფეხურების მიხედვით

სავალდებულო საგნების სწავლების სქემა

საგნობრივი ჯგუფები	*საგანი*	დაწყებითი						საბაზო			საშუალო		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ქართული ენა და ლიტერატურა	ქართული ენა და ლიტერატურა												
მათემატიკა	მათემატიკა												
საქართველოს ისტორია, საქართველოს გეორგაფია და საზოგადოებრივი მეცნიერებები	საქართველოსა და მსოფლიოს ისტორია												
	სამოქალაქო განათლება											X	X
	საქართველოსა და მსოფლიოს გეოგრაფია												X
საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები	ბუნებისმეტყველება												
	ბიოლოგია												X
	ფიზიკა												X
	ქიმია												X
უცხო ენები	პირველი უცხო ენა												
	მეორე უცხო ენა												
ესთეტიკური, შრომითი და ფიზიკური აღზრდა	სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება/შრომითი სწავლება											X	X
	მუსიკა											X	X
	ფიზიკური აღზრდა												

მუქად დაშტრიხული – საგნის სავალდებულო სწავლება

X -არჩევითი საგნები

სქემის განმარტებები

ქართული ენა და ლიტერატურა

- ქართული ენისა და ლიტერატურის, მათემატიკისა და ფიზიკური აღზრდის სწავლა სავალდებულოა I-XII კლასების განმავლობაში.

საქართველოს ისტორია, საქართველოს გეოგრაფია და საზოგადოებრივი მეცნიერებები

- საქართველოსა და მსოფლიოს ისტორია სავალდებულოდ ისწავლება 5–12 კლასებში;
- საქართველოსა და მსოფლიოს გეოგრაფია სავალდებულოდ ისწავლება 5–11 კლასებში;
- სამოქალაქო განათლება სავალდებულოდ ისწავლება 5–10 კლასებში;
- საქართველოს გეოგრაფიისა და სამოქალაქო განათლების საკითხები 1–6 კლასებში ინტეგრირებულია ბუნებისმეტყველების კურსში;

უცხოენები

- პირველი უცხო ენის სწავლას მოსწავლე იწყებს მე–3 კლასში, მეორისას კი მე–7 კლასში. მეათე კლასიდან ნებადართულია პირველი უცხო ენის სწავლისათვის თავის დანებება და მესამე უცხო ენის სწავლის დაწყება (X-XII კლასებში). ეს არ გამორიცხავს იმას, რომ მესამე კლასამდე დაიწყონ სკოლებმა უცხო ენის სწავლება, ან მეშვიდე კლასამდე ასწავლონ ორი უცხო ენა თუ სკოლა გადაწყვეტს, რომ მას აქვს ამის საშუალება და ხედავს ამ საგნების შეთავაზების მნიშვნელობას. თუმცა პირველ ორ კლასში უცხო ენის სწავლება არ არის რეკომენდებული. ასევე სკოლას აქვს უფლება ორ უცხო ენაზე მეტი ასწავლოს თავის მოსწავლეებს.

საბუნებისმეტყველო საგნები

- ბუნებისმეტყველების ინტეგრირებული კურსი სავალდებულოა 1–6 კლასებში.
- საბუნებისმეტყველო საგნები, ქიმია ფიზიკა, ბიოლოგია ისწავლება მე-7-მე12 კლასებში თითოეული ისწავლება 4 წლის განმავლობაში სავალდებულო სახით. მე-12 კლასში საბუნებისმეტყველო საგნებიდან მოსწავლე ირჩევს მინიმუმ ერთ ან მაქსიმუმ ორ საგანს.

ესთეტიკური, შრომითი და ფიზკური აღზრდა

- სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების/შრომითი სწავლების კურსი ისწავლება 1-მე-10 კლასებში როგორც სავალდებულო საგანი. იმ სკოლას რომელსაც აქვს შესაბამისი ბაზა, ყავს ადამიანური რესურსები და ხედავს ამის საჭიროებას, შეუძლია შეკვეცოს სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების/შრომითი სწავლების სწავლება მაგ. ერთი ტრიმესტრით და ნაწილი ამ საგნის დაუთმოს შრომის სწავლებას, სადაც ასწავლიან ხელსაქმეს, სხვადასხვა სამუშაო იარაღების გამოყენებას, კულინარიას და სხვ.)

- მე-8 და მე-9 კლასებში სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების/შრომითი სწავლების და მუსიკის სწავლება სავალდებულოა ერთი ტრიმესტრის განმავლობაში მაინც ან სკოლის გადაწყვეტილებით შესაძლოა ისწავლებოდეს ორი ტრიმესტრის განმავლობაში. იმ კლასში სადაც სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება/შრომითი სწავლება ისწავლება ორი ტრიმესტრის განმავლობაში, მუსიკა ისწავლება ერთი ტრიმესტრის განმავლობაში და პირიქით.

საშუალო საფეხურის სქემა (მე-10-12 კლასები)

- სავალდებულოა მე–10–12 კლასებში ქართული ენისა და ლიტერატურის, ისტორიის, მათემატიკის, ორი უცხო ენის და ფიზიკური აღზრდის საგნების შესწავლა.
- მე–10 კლასში თითო ტრიმესტრი სავალდებულოდ ისწავლება:
    - სამოქალაქო განათლების ინტენსიური კურსი;
    - სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება/შრომითი სწავლება.
    - მუსიკა
- მე-11 კლასში გეოგრაფია სავალდებულო საგანია.
- მე–11-მე-12 კლასებში მოსწავლეს ეძლევა საშუალება, სავალდებულო საგნების სწავლის გარდა, აირჩიოს მისთვის სასურველი საგნები ორი საგნობრივი ჯგუფიდან: საქართველოს ისტორია, საქართველოს გეოგრაფია და საზოგადოებრივი მეცნიერებები და ესთეტიკური შრომითი და ფიზიკური აღზრდა.
- მე-12 კლასში მოსწავლეს ეძლევა საშუალება სავალდებულო საგნების გარდა აირჩიოს მისთვის სასურველი ერთი ან ორი საბუნებისმეტყველო საგანი. ქიმია სავალდებულოა მე-12 კლასში და ამ კლასში მისი დამატებით არჩევის დროს, ის ისწავლება გაძლიერებული სახით.
- თითოეულ არჩევით ბლოკში სკოლამ უნდა უზრუნველყოს მოსწავლებისთვის მინიმუმ ორი საგნის შეთავაზება. მცირეკონტიგენტიან სკოლებს, რომლებსაც შეიძლება არ ჰქონდეთ საშუალება, შესთავაზონ მოსწავლეებს 11-12 კლასში არჩევანის ფართო თავისუფლება, აქვთ უფლება თვითონ განსაზღვრონ ზემოთჩამოთვლილი არჩევითი საგნებიდან რომელ ოთხი შეთავაზონ თავიანთ მოსწავლეებს. საუკეთესო შემთხვევაში, ეს მოხდება მოსწავლეების ინტერესების მაქსიმალური გათვალისწინებით.

არჩევითი საგნები საგნობრივი ჯგუფების მიხედვით

საქართველოს ისტორია, საქართველოს გეოგრაფია და საზოგადოებრივი მეცნიერებები	საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები (მე-12 კლასში მხოლოდ)	ესთეტიკური, შრომითი და ფიზიკური აღზრდა
1. ეკონომიკა	1. ქიმია	1. მუსიკა

<table>
<tr>
<td>2. სახელმწიფო და მოქალაქეობა
3. სამართალი</td>
<td>2. ფიზიკა
3. ბიოლოგია</td>
<td rowspan="2">2. სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება (პრაქტიკული კურსი)
3. ხელოვნების ისტორია (თეორიული კურსი)
4. ხაზვა
5. თეატრალური ხელოვნება</td>
</tr>
<tr>
<td colspan="2">4. გლობალური პრობლემების გეოგრაფია (მე-12 კლასში მხოლოდ)</td>
</tr>
</table>

თითოეული ზემოთმოყვანილი საგანი წარმოადგენს ერთწლიან ან 2 ტრიმესტრიან ინტენსიურ კურსს. საერთო ჯამში მე–11 მე-12 კლასებში მოსწავლემ უნდა ისწავლოს მინიმუმ ერთი საგანი თითოეული საგნობრივი ჯგუფიდან და შესაძლოა ორი.

- მეთორმეტე კლასის ბოლო ტრიმესტრი შესაძლოა დაეთმოს მხოლოდ სავალდებულო საგნებს და უმაღლესი საგანმანათლებლო დაწესებულებებისათვის მისაღები გამოცდებისათვის მომზადებას. სკოლამ სასწავლო წლის დასაწყისშივე უნდა დაადგინოს თუ რომელი არჩევითი საგნის სწავლების შეწყვეტას აპირებს მესამე ტრიმესტრში. ამ შემთხვევაში არჩევითი საგნის ჯამური საათები გადანაწილდება ორ ტრიმესტრზე.
- გლობალური პრობლემების გეოგრაფია მეთორმეტე კლასში არჩევითი კურსია და შესაძლებელია როგორც საბუნებისმეტყველო ისე საზოგადოებრივი მეცნიერებების ბლოკის ფარგლებში ისწავლებოდეს.

მეთერთმეტე-მეთორმეტე კლასებში სკოლამ შესამლებელია მოსწავლეს შესთავაზოს არჩევითი აკადემიური საგნების ნაცვლად სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამა. სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამა შედგენილი უნდა იყოს პროფესიული სწავლების ცენტრებთან და სსიპ - ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრთან კონსულტაციების საფუძველზე. მოსწავლე, რომელიც გაივლის სახელობო საგანმანათლებლო პროგრამას და სავალდებულო საგნებს, აიღებს სრული ზოგადი განათლების დამადასტურებელ ატესტატს და, თუ პროფესიული სწავლების ცენტრის შესაბამის კომისიასთან ჩააბარებს გამოცდას, მიიღებს სახელობო განათლების დამადასტურებელი სპეციალისტის სერტიფიკატს.

თუ სკოლას აქვს იმის შესაძლებლობა რომ ოთხზე მეტი საგანიც ასწავლოს, შეზღუდვა ამ მხრივ არ არსებობს. ნებისმიერ სკოლას აქვს უფლება სავალდებულო მინიმუმის გარდა ნებისმიერი რაოდენობის საგანი ასწავლოს, თუ მოსწავლეების ფიზიკურ და ინტელექტუალურ შესაძლებლობებს მიიღებს მხედველობაში.

ეროვნულ სასწავლო გეგმაში გაუთვალისწინებელი ფაკულტატური საგნები

სკოლას აქვს უფლება შესთავაზოს მოსწავლეებს ეროვნული სასწავლო გეგმით გაუთვალისწინებელი საგნები. (მაგ. ცეკვა, ტოლერანტობის პროგრამა, ფოტოგრაფია, ასტრონომია, ჯანსაღი ცხოვრების წესი, რელიგიების ისტორია და სხვა.) ამ საგნების სწავლება წლის დასაწყისშივე უნდა იყოს შეთანხმებული სამეურვეო საბჭოსთან. სასწავლო გეგმა უნდა მოიცავდეს შემდეგ აუცილებელ კომპონენტებს:

1. საგნის მიზნები და ამოცანები და დასაბუთება, თუ რამდენად ემსახურება ეს მიზნები და ამოცანები ზოგადი განათლების ეროვნულ მიზნებში მოცემულ იდეალებს.
2. საგნის ორგანიზების ფორმები (საგნის მასწავლებლის ვინაობა, საგაკვეთილო დატვირთვა, დავალებების ხასიათი და სიხშირე, შეფასების კრიტერიუმები)

საგნების საათობრივი განაწილების ძირითადი პრინციპები

საათობრივი ბადე

საათობრივი ბადე განსაზღვრავს მოსწავლეთა სავალდებულო და მაქსიმალური დატვირთვის ოდენობას. საათობრივი ბადე განსაზღვრავს ეროვნულ სასწავლო გეგმაში მოცემულ სავალდებულო საგნების სწავლების სავალდებულო ხანგრძლივობას.

სასწავლო დღის და გაკვეთილის ხანგრძლივობა

მოზარდის ფიზიკური და ფსიქოლოგიური შესაძლებლობების გათვალისწინებით სარეკომენდაციო დატვირთვის (გაკვეთილებზე გატარებული ასტრონომიული საათების) მაქსიმალური რაოდენობა.

კლასი	1	2	3	4–5	6–7	8	9-12
მაქსიმალური დასაშვები საათები (ასტრონომიული)	3	4	4	4	5	5	5–6

გაკვეთილების რაოდენობა მოზარდის განვითარების კვალდაკვალ იზრდება. გაკვეთილების ხანგრძლივობაა 45 წუთი. გამონაკლისს წარმოადგენს პირველი კლასი, სადაც გაკვეთილი გრძელდება 35 წუთი. შესვენებები გრძელდება მინიმუმ 10 წუთი.

გამონაკლისი შესაძლებელია დაშვებულ იქნეს ექსტრემალური პირობების დროს (ყინვა, განსაკუთრებული სიცხეები და ა.შ.) როდესაც სკოლამ შესაძლოა ხანმოკლე ვადით შეცვალოს გაკვეთილების და/ან დასვენებების ხანგრძლივობები სასწავლო დღის შემცირების მიზნით.

სკოლების თავისუფლება საათების განაწილებისას (ფაკულტატური საათები)

თითოეულ კლასში სკოლას ეძლევა უფლება, სავალდებულო საათების გარდა, დაამატოს გარკვეული რაოდენობის საათები, რომელსაც იყენებს მოსწავლეების ინტერესებიდან გამომდინარე ფაკულტატური კურსებისა თუ დამატებითი გაკვეთილების ჩასატარებლად. ასეთი საგნები ტრადიციულად სკოლაში იყო რელიგიების ისტორია, ცეკვა, ფოტოგრაფია და სხვ.

2007-08 სასწავლო წლამდე ფაკულტატური საათების რაოდენობა საათობრივ ბადეში იყო ხოლმე ჩაწერილი როგორც მაქსიმალურ და სავალდებულო საათებს შორის სხვაობა. ახალ საათობრივ ბადეში ამ

საათებზე კონკრეტული შეზღუდვა აღარ არსებობს. სკოლამ საკუთარი შესაძლებლობების ფარგლებში უნდა დაამატოს საათები ფაკულტატური საგნებისთვის ან სავალდებულო საგნების სწავლების გასაძლიერებლად. საათების დამატებისას სკოლამ უნდა გაითვალისწინოს სასწავლო დღის და გაკვეთილის რეკომენდებული ხანგრძლივობა და ეცადოს, რომ საათების დამატებისას მიაქციოს ყურადღება იმას, რომ მოსწავლეებს ჰქონდეთ საშუალება შუალედებში სათანადოდ დაისვენონ.

სკოლას ასევე აქვს უფლება, სამინისტროს მიერ მიწოდებული რეკომენდებული საათობრივი ბადის ფარგლებში საათების 25% საკუთარი მოსაზრებებით გადაანაწილოს საგნებს შორის. საათების გადანაწილებისას შესაძლებელია ასევე ჯამური საათებით მანიპულირება. მაგ. ერთ-ერთ საგანს ეთმობა რეკომენდებულ საათობრივ ბადეში 4 საათი კვირაში. ეს ნიშნავს რომ ჯამურად წელიწადში ეს საგანი ისწავლება 4*36 (კვირების რაოდენობა)=144 საათის განმავლობაში. სკოლას შეუძლია შეცვალოს ამ საგნის საათობრივი დატვირთვა ისე, რომ ვთქვათ გაზარდოს 150 საათამდე, ან შეამციროს მაგ. 120 საათამდე და სხვ... საკუთარი საჭიროებებიდან გამომდინარე. ეს ნიშნავს იმას, რომ სკოლამ კარგად უნდა დაგეგმოს საკუთარი საგაკვეთილო ცხრილი, რადგან ზოგიერთ ტრიმესტრში შეიძლება ამ საგანს კვირაში 4 საათი დაეთმოს და ზოგიერთში კი 5, ან 3 და ა.შ.

გამჭოლი საგანმანათლებლო პრიორიტეტები

ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები

იმ სკოლებში, სადაც არსებობს შესაბამისი კომპიუტერული ტექნიკა, თითოეულ მოსწავლეს დამამთავრებელი კლასისთვის კომპიუტერების გამოყენების საბაზისო უნარ-ჩვევების შესასწავლად მინიმუმ 36 საათიანი კურსი უნდა ჰქონდეს გავლილი. თუ სკოლას აქვს შესაძლებლობა, რომ წინა კლასში მყოფ მოსწავლეებსაც გაატაროს მსგავსი კურსი, მაშინ მათაც მსგავსი წესი ეხებათ და ა.შ. (რაც უფრო მეტი შესაძლებლობა აქვს სკოლას, მით უფრო მეტი კლასი უნდა მოიცვას)

რაც შეეხება ამ 36 საათის გადანაწილებას, აქ სკოლას ეძლევა სრული თავისუფლება თვითონ გადაწყვიტოს რა სქემით ასწავლის მოსწავლეებს. მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეებს ჰქონდეთ საშუალება გარკვეული დრო ინდივიდუალურად იმუშავონ კომპიუტერთან. ამისთვის, შესაძლებელია, რომ საკლასო განაყოფები დაიყოს კიდევ უფრო მცირე ჯგუფებად. ასევე შესაძლებელია, რომ მოსწავლეების ერთმა ნაწილმა, ვთქვათ, ინტენსიურად იმუშავოს ერთი ტრიმესტრის განმავლობაში, მომდევნო

ტრიმესტრში კი მოსწავლეების სხვა ნაწილმა ჩაანაცვლოს. ანუ 36 საათი არ არის აუცილებელი, რომ თითოეული მოსწავლისთვის მთელს წელიწადზე, კვირაში თითო საათის სახით იყოს გადანაწილებული. ასევე დასაშვებია ინფორმაციული და კომუნიკაციული ტექნოლოგიების სწავლება არა ცალკე საგნად, არამედ სხვა საგნების ფარგლებში ისწავლებოდეს. მნიშვნელოვანია, რომ სკოლამ მაქსიმალურად გამოიყენოს არსებული კომპიუტერული ტექნიკა. ეს გულისხმობს იმასაც, რომ კომპიუტერები (კომპიუტერების ლაბორატორიაში თუ სხვაგან) უნდა იყოს ხელმისაწვდომი მოსწავლეებისთვის გაკვეთილების შემდეგაც იმისთვის, რომ გააკეთონ დავალებები, გაიღრმავონ საკუთარი უნარჩვევები, ან საკუთარი შეხედულებისამებრ გამოიყენონ ეს ტექნიკა კომუნიკაციისთვის, თვალსაწიერის გაფართოებისთვის, დამატებითი პროექტების მომზადებისა თუ სხვა საგანმანათლებლო მიზნებისთვის.

საბიბლიოთეკო და სხვა ინდივიდუალური სამუშაო დრო

სასურველია, რომ მოსწავლეები მივაჩვიოთ ინდივიდუალურ მუშაობას ბიბლიოთეკაში. ამისთვის სკოლა, რომელსაც ამის საშუალება აქვს, მოსწავლეების ბიბლიოთეკაში მუშაობისთვის გამოყოფს განსაზღვრულ დროს. ასევე, მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებლებმა მისცენ მოსწავლეებს დავალებები, რომლებიც ბიბლიოთეკით სარგებლობას გულისხმობს. სასურველია, სკოლამ ბიბლიოთეკის ბაზაზე შექმნას სათანადო პირობები იმისათვის, რომ მოსწავლეებს შეეძლოთ გაკვეთილების შემდეგ ბიბლიოთკაში დარჩენა და მეცადინეობა, თუ ეს მათთვის უფრო მოსახერხებელია.

2. მე-2 თავი ჩამოყალიბდეს შემდეგი რედაქციით:

“თავი II.
სასწავლო გეგმის შესაბამისი საათობრივი ბადე ნებისმიერი პროფილის (ქართულ და არაქართულენოვანი) ზოგადსაგანმანათლებლო საჯარო სკოლებისთვის

საგანი/კლასი	I	II	III	IV		VII	VIII	IX		X	XI	XII
ქართული ენა და ლიტერატურა და მშობლიური ენა და ლიტერატურა												
ქართული (ენა და ლიტერატურა)	7 (252)	7 (252)	5 (180)	5 (180)		5 (180)	5 (180)	5 (180)		5 (180)	5 (180)	5 (180)
ქართული როგორც მეორე ენა (არაქართულენოვანი სექტორებისთვის)	3 (108)	3 (108)	4 (144)			3 (108)	3 (108)	3 (108)		3 (108)	3 (108)	3 (108)
მშობლიური ენა (არაქართულენოვანის სექტორებისთვის)	5-8 (180-288)	5-8 (180-288)	5-8 (180-288)			5-6 (180-216)	5-6 (180-216)	5-6 (180-216)		4-5 (144-180)	4-5 (144-180)	4-5 (144-180)
მათემატიკა												
მათემატიკა	5 (180)	5 180)	5 (180)	5 (180)		4 (144)	4 (144)	4 (144)		5 (180)	5 (180)	4 (144)
უცხოური ენები												
პირველი უცხოური ენა			3 (108)	3 (108)		3 (108)	3 (108)	3 (108)		2 (72)	2 (72)	2 (72)
მეორე უცხოური ენა						4 (144)	4 (144)	4 (144)		3 (108)	3 (108)	3 (108)
საქართველოს ისტორია, საქართველოს გეოგრაფია და სხვა საზოგადოებრივი მეცნიერებები												
საქართველოს და მსოფლიო ისტორია						3 (108)	3 (108)	4 (144)		2 (72)	3 (108)	3 (108)
გეოგრაფია						2 (72)	2 (72)	2 (72)		2 (72)	3 (108)	
სამოქალაქო განათლება								2 (72)		5 (60)		
საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები												
ბუნებისმეტყველება	4 (144)	4 (144)	4 (144)	4 (144)								
ბიოლოგია						3 (108)	2 (72)	2 (72)		2 (72)		
ფიზიკა							2 (72)	2 (72)		2 (72)	3 (108)	
ქიმია								2 (72)		2 (72)	3 (108)	2 (72)
ფიზიკური, შრომითი და ესთეტიკური აღზრდა												
ფიზიკური აღზრდა	3 (108)	3 (108)	3 (108)	3 (108)		2 (72)	2 (72)	2 (72)		2 (72)	2 (72)	2 (72)
სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება /შრომითი სწავლება	2 (72)	2 (72)	2 (72)	2 (72)		2 (72)	3 (36-72)	3 (36-72)		5 (60)		
მუსიკა	2 (72)	2 (72)	2 (72)	2 (72)		2 (72)	3 (36-72)	3 (36-72)		5 (60)		

არჩევითი საგნები											
საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების საგნობრივი ჯგუფი	არჩევითი საგანი (ბიოლოგია, ფიზიკა)										2 (72)
	არჩევითი საგანი (ქიმია)										1 (36)
	არჩევითი საგანი (გლობალური პრობლემების გეოგრაფია)										3 (108)
საქართველოს ისტორიის, საქართველოს გეოგრაფიისა და სხვა საზოგადოებრივი მეცნიერებების საგნობრივი ჯგუფი	არჩევითი საგანი (ეკონომიკა, სახელმწიფო და მოქალაქეობა, სამართალი)									3 (108)	3 (108)
ესთეტიკური, შრომითი და ფიზიკური აღზრდის საგნობრივი ჯგუფი	არჩევითი საგანი (მუსიკა, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება- პრაქტიკული კურსი, ხელოვნების ისტორია - თეორიული კურსი, ხაზვა, თეატრალური ხელოვნება)									3 (108)	3 (108)
სავალდებულო საათების რაოდენობა კვირაში(ქართულენოვანი სექტ.)		23	23	24	24	30	30	35	32	35	24-27
სავალდებულო საათების რაოდენობა (არაქართულენოვანი სექტორისთვის)		24-27	24-27	28-31		33-34	33-34	38-39	32-33	37-38	26-30

- ფრჩხილებში მითითებულია წლის განმავლობაში სავალდებულო ჯამური საათები.
- სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება/შრომითი სწავლება და მუსიკა მე-8, მე-9 კლასებში სავალდებულოა მინიმუმ 1 და მაქსიმუმ 2 ტრიმესტრის განმავლობაში (შესაბამისად, კვირაში დაეთმობა 3 საათი). სკოლა წყვეტს – ა) ან ასწავლის ერთ ტრიმესტრს სახვით და გამოყენებით ხელოვნებას/შრომით სწავლებას და ორ ტრიმესტრს მუსიკას, ბ) ან ორ ტრიმესტრს სახვით და გამოყენებით ხელოვნებას/შრომით სწავლებას და ერთ ტრიმესტრს მუსიკას ან გ) ერთნახევარ ტრიმესტრს სახვით და გამოყენებით ხელოვნებას/შრომით სწავლებას და ერთნახევარ ტრიმესტრს მუსიკას.
- სამოქალაქო განათლება, სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნება/შრომითი სწავლება და მუსიკა მე-10 კლასში ისწავლება თითო ტრიმესტრის განმავლობაში.
- არაქართულენოვან სექტორებს 2009-2010 სასწავლო წელს ეხება მხოლოდ I – III, VII – XII კლასები, სადაც მითითებულია ორი რიცხვი, მაგ: 5-8 იგულისხმება, რომ სკოლა ირჩევს საათების რაოდენობას წინა წლების გამოცდილების გათვალისწინებით.

- არჩევითი საგნებიდან საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების ჯგუფის (ქიმია, ფიზიკა, ბიოლოგია) და გლობალური პრობლემების გეოგრაფიის საგნების სწავლება ხდება მხოლოდ მე-12 კლასში. დანარჩენების არჩევა შესაძლებელია როგორც მე-11, ისე მე-12 კლასებში.

V-VI კლასების საათობრივი ბადე ქართულენოვანი სკოლებისთვის და
IV-VI კლასების საათობრივი ბადე არაქართულენოვანი სკოლებისთვის

ქართულ ენაზე სწავლების სკოლებისთვის

კლასი		5	6
1	მშობლიური ენა	4	3
2	მშობლიური ლიტერატურა	3	3
3	უცხო ენა (რუსული)	3	3
4	უცხო ენა (ინგლისური, გერმანული, ფრანგული, სხვ.)	3	3
5	მსოფლიო ისტორია		2
6	საქართველოს ისტორია	2	
7	საზოგადოებათმცოდნეობა		
8	საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის საფუძვლები		
9	ინფორმატიკა და გამოთვლითი ტექნიკა		
10	მათემატიკა	4	4
11	ფიზიკა		
12	ქიმია		
13	ასტრონომია		
14	ბიოლოგია		1
15	გეოგრაფია		1
16	საქართველოს გეოგრაფია		
17	ბუნებისმცოდნეობა	1	
18	ხელოვნება (სახვითი ხელოვნება)	1	1
19	ხელოვნება (მუსიკა)	1	1
20	ხაზვა		
21	შრომითი სწავლება	1	1
22	ეკონომიკა		
23	დაწყებითი სამხედრო მომზადება		
24	ფიზიკური აღზრდა	2	2
სავალდებულო დატვირთვა		25	25

რუსულ ენაზე სწავლების სკოლისთვის

კლასი		4	5	6
1	ქართული ენა	3	3	3
2	მშობლიური ენა და ლიტერატურა	10	8	6
3	უცხო ენა (ინგლისური, გერანულ, ფრანგული, სხვ.)		3	3
4	მსოფლიო ისტორია			2
5	საქართველოს ისტორია		2	
6	საზოგადოებათმცოდნეობა			
7	საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის საფუძვლები			
8	ინფორმატიკა და გამოთვლითი ტექნიკა			
9	მათემატიკა	5	4	4
10	ფიზიკა			
11	ქიმია			
12	ასტრონომია			
13	ბიოლოგია			1
14	გეოგრაფია			1
15	საქართველოს გეოგრაფია			
16	ბუნებისმცოდნეობა	1	1	
17	ხელოვნება (სახვითი ხელოვნება)	1	1	1
18	ხელოვნება (მუსიკა)	1	1	1
19	ხაზვა			
20	შრომითი სწავლება	1	1	1
21	ეკონომიკა			
22	დაწყებითი სამხედრო მომზადება			
23	ფიზიკური აღზრდა	2	2	2
სავალდებულო დატვირთვა		24	26	25

რუსულ ენაზე სწავლების სკოლისთვის, უცხო ენების გაღრმავებული სწავლებით

კლასი		4	5	6
1	ქართული ენა	3	3	3
2	მშობლიური ენა და ლიტერატურა	9	8	6
3	უცხო ენა (ინგლისური, გერანულ, ფრანგული, სხვ.)	4	4	4
4	მსოფლიო ისტორია			2
5	საქართველოს ისტორია		2	
6	საზოგადოებათმცოდნეობა			
7	საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის საფუძვლები			
8	ინფორმატიკა და გამოთვლითი ტექნიკა			
9	მათემატიკა	4	4	4
10	ფიზიკა–ასტრონომია			
11	ქიმია			
13	ბიოლოგია			2
14	გეოგრაფია			2
15	საქართველოს გეოგრაფია			
16	ბუნებისმცოდნეობა	1	1	
17	ხელოვნება (სახვითი ხელოვნება)	1	1	1
18	ხელოვნება (მუსიკა)	1	1	1
19	ხაზვა			
20	შრომითი სწავლება	1	1	1
21	ეკონომიკა			
22	დაწყებითი სამხედრო მომზადება			
23	დამატებითი საათები მშობლიურ და უცხო ენებში			
24	ფიზიკური აღზრდა	2	2	2
სავალდებულო დატვირთვა		26	27	28

უცხო ენების გაღრმავებული სწავლების სკოლებისთვის

კლასი		4	5	6
1	მშობლიური ენა	7	4	3
2	მშობლიური ლიტერატურა		3	3
3	უცხო ენა (რუსული)	3	3	3
4	უცხო ენა (ინგლისური, გერანულ, ფრანგული, სხვ.)	2	3	3
5	მსოფლიო ისტორია			2
6	საქართველოს ისტორია		2	
7	საზოგადოებათმცოდნეობა			
8	საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის საფუძვლები			
9	ინფორმატიკა და გამოთვლითი ტექნიკა			
10	მათემატიკა	4	4	4
11	ფიზიკა			
12	ქიმია			
13	ასტრონომია			
14	ბიოლოგია			1
15	გეოგრაფია			1
16	საქართველოს გეოგრაფია			
17	ბუნებისმცოდნეობა	1	1	
18	ხელოვნება (სახვითი ხელოვნება)	1	1	1
19	ხელოვნება (მუსიკა)	1	1	1
20	ხაზვა			
21	შრომითი სწავლება	1	1	1
22	ეკონომიკა			
23	დაწყებითი სამხედრო მომზადება			
24	ფიზიკური აღზრდა	2	2	2
სავალდებულო დატვირთვა		22	25	25

აზერბაიჯანულ და სომხურ ენებზე სწავლების სკოლებისთვის

კლასი		4	5	6
1	ქართული ენა	3	3	3
2	მშობლიური ენა და ლიტერატურა	8	7	6
3	უცხო ენა (რუსული)	2	2	2
4	უცხო ენა (ინგლისური, გერანულ, ფრანგული, სხვ.)		3	3
5	მსოფლიო ისტორია			2
6	საქართველოს ისტორია		2	
7	საზოგადოებათმცოდნეობა			
8	საქართველოს სახელმწიფოსა და სამართლის საფუძვლები			
9	ინფორმატიკა და გამოთვლითი ტექნიკა			
10	მათემატიკა	5	4	4
11	ფიზიკა			
12	ქიმია			
13	ასტრონომია			
14	ბიოლოგია			1
15	გეოგრაფია			1
16	საქართველოს გეოგრაფია			
17	ბუნებისმცოდნეობა	1	1	
18	ხელოვნება (სახვითი ხელოვნება)	1	1	1
19	ხელოვნება (მუსიკა)	1	1	1
20	ხაზვა			
21	შრომითი სწავლება	1	1	1
22	ეკონომიკა			
23	დაწყებითი სამხედრო მომზადება			
24	ფიზიკური აღზრდა	2	2	2
სავალდებულო დატვირთვა		24	27	27

* მეოთხე კლასის საათები არ ეხება ქართულენოვან სკოლებს

მუხლი 2. ბრძანება ამოქმედდეს გამოქვეყნებისთანავე.

ნიკა გვარამია

მინისტრი